మంత్రాక్షరాల రహస్యం

మాతృకా, బీజాక్షర-నిఘంటువులు

-శ్రీ పేరి భాస్కరరాయ శర్మ

"మంత్రాక్షరాల రహస్యం (ఆంధ్రవివరణతో)

-వివిధ దైవముల ధ్యానశ్లోకములు.

ఆంధ్ర వ్యాఖ్యాత :
'విద్వాన్' పేరి భాస్కరరాయశర్మ త్రిబుల్ M.A
ఎ. కోడూరు - 531 022

ప్రచురణ
మోహన్ పబ్లికేషన్స్,
కోటగుమ్మం, రాజమహేంద్రవరం -1,
ఫోన్ : 462565

నా మాట

ఈ మధ్య మహీదరాచార్యకృత 'మంత్రమహోదధి'ని అతి సామాన్యులకు గూడ అర్థమై అందరూ అనుసరించగలందులకు తెలుగులో వ్యాఖ్యాన వివరణములను వ్రాస్తూంటే ఆవ్యాఖ్యానముతో బాటుగా దైవముల ధ్యానశ్లోకములన్నీ ఒక దగ్గర సంకలనం చేస్తే పాఠకులకు సులభముగా వుంటుందనిపించింది. ఇందులో ఆ ప్రయత్నం చేశాను

అలాగే మంత్రశాస్త్రానికి మూలమైన మాతృకల (బీజాక్షరములు) వివరణ కూడ ఇస్తే చాలా ఉపయోగకరమనిపించి, వివిధ గ్రంథాలను పరిశీలించి ఇందులో "మాతృకా నిఘంటువులను ఆంధ్రవివరణముతో ఇచ్చాను.

మాతృకలను గూర్చిన వివరాలు ఇంకా చాలా మంత్రతంత్రగ్రంథాలలో లభిస్తు న్నాయి. వాటన్నిటిని ఒక దగ్గర సంకలనం చేసి తెలుగులో వివరిస్తే కొంచెం పెద్ద గ్రంథమే అవుతుంది. అదికూడ త్వరలో వెలుగు చూడగలదు.

ఇక మంత్రానుష్ఠానము (జపము-పూజ)లో అయా దేవతలకు ప్రీతికరమైన వివిధముద్రలు (చేతులు, వ్రేళ్ళ యొక్క భంగిమలు) ప్రదర్శిస్తే ఆయా దైవతములు వేగముగా అనుగ్రహిస్తారని శాస్త్రము చెపుతుంది. మన నమ్మకముకూడా. అందుచేత ఆ ముద్రలను వివరించు నిఘంటువులను తెలుగులో వివరిస్తూ, ఆ భంగిమలను చూపు రేఖాచిత్రములతో ప్రత్యేకముగా ఒక పుస్తకమును వెలువరిస్తున్నాను. అదియు మీకు ఎంతో ఉపయోగ కరముగా ఉంటుందనడంలో సందేహం లేదు త్వరలో వస్తుంది.

మరొకమాట- పైన తెల్పిన "మాతృకానిఘంటువులు, ముద్రానిఘంటువులు త్వరలో రాబోవు " మంత్రమహోదధి" గ్రంథమునకు అనుబంధప్రాయములు. ఇవి మీవద్దనున్న, మంత్రమహోదధిలోని మంత్రములను అనుష్ఠించుట చాలా సులభము, శీఘ్రఫలప్రదము అని చెప్పవచ్చును.

శుభం భవతు

ఇట్లు బుధ విధేయుడు
విద్వాన్ పేరి, భాస్కర రాయశర్మ, ఎమ్.ఎ.

బాలబోధాయ

"మాతృకా నిఘంటుః"

(శ్రీమన్మహీదాసవిరచితమ్)

నోట్ : "ఇందలి శ్లోకములలో పదములప్రక్కన బ్రాకెట్లలో మరొక పదము వ్రాస్తే అది మొదటి దానికి పాఠాంతరమని తెలుసుకోవాలి. అట్లే ఒకటి రెండు అక్షరములకైనను చూపబడుచున్నదని గ్రహించండి. ఒకే గ్రంథవిషయమై పలుప్రతులను పరిశీలించు చున్నప్పుడు ఇట్లు పాఠాంతరములుండుట సహజమని గ్రహించ ప్రార్థన.

ముందుగా పాఠకులు కంఠస్థము చేయుటకనువుగా శ్లోకములన్నీ వరుసగా ఒకచోటనిచ్చి, తరువాత వాటి భావమును తెనుగున వివరింతును. -వ్యాఖ్యాత.

అధ మాతృకా నిఘంటుః ప్రారంభం: -

శ్లో ॥ శ్రీ గణేశం నృసింహం తం భారతీమీశ్వరంగురుమ్ ।
(శ్రీ గణేశం మహేశానం భారతీమీశ్వరం శివమ్)
నత్వా వక్ష్యే మాతృకానాం నిఘంటుంబాలబుద్ధయే ॥1

ఓం శ్లో॥ ధృవస్తారస్త్రివద్ బ్రహ్మో వేదాద్య (ది) స్తారకోవ్యయః ।
ప్రణవశ్చ త్రిమాత్రోఽపి ఓంకారోజ్యోతిరాదిమః(తః)॥2

అ శ్లో॥ శ్రీకంఠః కేశవఃకంఠో(కేశవశ్చాపి)నివృత్తిశ్చ స్వరాదికః ।
అ-కారోమాతృకాద్యశ్చవాతఇత్యపి(భి)కీర్తితః(ధీయతే)॥3

ఆ శ్లో॥ నారాయణస్తథానంతో ముఖ(ర) వృత్తం (త్తో) గురుస్థథా
విష్ణుశయ్యా తథాశేషో దీర్ఘ ఆఽకార ఏ వ చ ॥ 4

ఇ శ్లో॥ మాధవస్సూక్ష్మ సంజ్ఞశ్చ విద్యాదక్షిణలోచనమ్ ।
గంధర్వపాంచజన్యశ్చఇ-కారశ్చమ(ము)ఖాంకురః(ంతకః)

ఈ శ్లో॥ గోవిందశ్చత్రివయార్తీశః శాంతిస్స్యాద్వామలోచనం ।
నృసింహాస్త్రం తథామాయా ఈ-కారోఽపి సురేశ్వరః ॥6

ఉ శ్లో॥ అమరేశస్తథా విష్ణురిన్దికాచ గజాంకుశః ।
దక్షకర్ణస్య విజన(యా)ఉఽకారోమన్మథాభిదః(ధిపః)॥7

ఊ శ్లో॥అధీశో(అర్వాశో)దీపికావామశ్రవణో(ణం)మధుసూదనః
ఇంద్రశ్చాపఃషణ్ముఖశ్చఊ-కారో రక్షణాభిదః(ధిపః) ॥8

ఋ శ్లో॥ రేచికా (దేవికా) దక్షనాసాచ భారభూతి స్త్రివిక్రమః ।
దేవమాత రిపుఘ్నశ్చ ఋ-కారస్తపనఃస్మృతః(తథా)॥9

ౠ శ్లో॥ అతిథీశో నామనశ్చ మోచికా వామనాసికా ।
దైత్యమాతా చ దైవజ్ఞ ౠ- కారస్త్రిపురాంతకః ॥ 10

ఌ శ్లో॥ శ్రీధరశ్చామరః (శ్రీధరశ్చపరా) స్థాణుర్దక్షగండస్త్రివేదకః (దేవకః)
ఏకాంఘ్రిర్వజ్రదండశ్చ వ్యోమార్ధఌస్వర స్మృతః॥ 11

ౡ శ్లో॥ హృషీకేశో హరస్సూక్ష్మో వామగండః కుబేరదృక్
అర్ధచ్చాం నీలచరణో ౡకారశ్చ త్రికంఠ (కూట) కః ॥12

ఏ శ్లో॥ ఝుంటీశః పద్మనాభశ్చ శక్తిర్ధక్షః క్షమామృతమ్ ।
భగ ఊర్ధ్వ కామరూప ఏకారశ్చ త్రికోణకః॥ 13

(ఝుంటీశః పద్మనాభశ్చ శక్తిస్సూక్ష్మాస్మృతాభగః)
ఊర్ధోష్ఠగః కామరూపో ఏకారశ్చత్రికోణకః ॥
(అనిపాఠాంతరం)

ఐ శ్లో॥ జ్ఞానామృతో భౌతికశ్చ ధరో దామోదరస్థథా ।
వాగీశోవర్మ (ధర్మ) భయద ఐ-కార స్త్రిపురస్థథా ॥ 14

ఓ శ్లో॥ సద్యాజాతో వాసుదేవో రుద్రోదంత స్త్రి మాత్ర (తృ) కః ।
ఆప్యాయనీ మంత్రనాథ ఓ-కారో నాగ సంజ్ఞకః ॥ 15

ఔ శ్లో॥ సంకర్షణోఽనుగ్రహేశో మురారి ర్వ్యాపినీ తథా ।
అధోదంతగతో మాయా నృసింహోగస్తథౌరసః
(తథౌస్వరః) ॥ 16

అం శ్లో॥ అక్రూరో వ్యోమరూపశ్చ ప్రద్యుమ్నశ్చంద్ర సంజ్ఞకః ।
అనుస్వారస్తథాబిందు రంగా(కా)శ్చ శిరోగతః
(-వ్యయః) ॥17

అః శ్లో॥ అనంతశ్చ మహాసేనోఽనిరుద్ధో రసవ(నా)ర్ణకః ।
కన్యాస్తన నిభస్సర్గో విసర్గశ్చాంతిమస్స్వరః ॥ 18
"ఏతాని స్వరనామాని।మాతృకావ్యంజన నామానివచ్మి ॥"

క శ్లో॥ క్రోధీశో ధాతృసంజ్ఞశ్చ చక్రీ సృష్టిఃకరాదిగః।
(శ్రీ సృష్టిశ్చ కరాదిగః)
వర్గాదిర్మాయాదేవేశః క-కారః కామగః స్మృతః ॥ 19

ఖ శ్లో॥ కృద్ధిర్గదీ చ చండేశః ఖేటో దక్షిణ కూర్పరః।
కైటభశ్చైవ (కైటభారిశ్చ) మాతంగః సంహారః
ఖార్ణక (స్వర్ణకః) స్మృతః॥ 20

గ శ్లో॥ స్మృతిః పంచాంతకః శార్ఙ్గీ గణేశో మణిబన్ధగః ।
గోముఖో గజకుంభశ్చ గకారః సింహసంజ్ఞకః ॥ 21

ఘ శ్లో॥ ఖడ్గీశివోత్తమో మేధా దక్షణాంగులి మూలకమ్ (గః) ।
ఘనోఘనస్వరశ్చైవ ఘ-కారో జౌదిమః స్మృతః ॥ 22

ఙ శ్లో॥ శంఖకో(సంజ్ఞాంకో)రుద్రకాంతిశ్చ దక్షాంగుళ్యగ్రసంస్థితః
క్లీబవక్త్రఇఛ్చ భద్రేశో ఙ-కారశ్యానునాసికః ॥ 23

చ శ్లో॥ హలీ కూర్మేశ్వరో లక్ష్మీర్వామబా(హ్వాదిగ)హుర్ధిశస్తథా ।
చి(త్తాచా)త్ర- వారీ చంచలశ్చ చ-కారః సంస్మృతో బుధైః ॥24

ఛ శ్లో॥ ఏకనేత్రశ్చ ముషలీ వామకర్పరగో ద్యుతిః ।
త్రిబిందుకస్తథాచారీ ఛ-కారఃప్రేక్ష (శ్లేష్మ) కాభిధః ॥25

జ శ్లో॥ స్థిరో జయంతో జయజః శూలీచ చతురాననః ।
మణిబంధగతోవామో జ-కారో జప (న) కో మతః॥26

ఝ శ్లో॥ స్థితిః పాశీ తథాఽ (హే) శో వామాంగుళిస్థితః ।
మణిబంధగతో వామో ఝ-కారో జాన్తసంజ్ఞకః ॥ 27

ఞ శ్లో॥ వామాంగుళ్యగ్రతః (గః) సిద్ధిరంకుశః సర్వసంజ్ఞకః ।
జ్ఞప్రియో (ప్తిగో) హ్యనునాసశ్చ ఞ-కారశ్చ నిరంజనః ॥ 28

ట శ్లో॥ జరాముకుందః సోమేశో దక్షపాదాదిగో ముఖమ్ (కః)
గజాంకుశశ్చ బాలేందురమృతాద్యష్ట-కారకః ॥ 29

ఠ శ్లో॥ లాంగలీశో నదజ్ఞ (న్దజ)శ్చ పాలినీ చ కమండలుః ।
దక్షజానుర (గ)తః స్థాయీ ఠ-కారః స్థవిరః స్మృతః ॥30

డ శ్లో॥ నందీక్షాంతిర్ధా(ర్ధా) రకశ్చ చా(డా) మరో దక్షగుల్ఫగః ।
వ్యాఘ్రపాదః శుభాంఘ్రిశ్చ డ- కారో భౌమజః స్మృతః ॥ 31

ఢ శ్లో॥ ఈశ్వరశ్చార్ధనారీశో నరః శంఖాంతరాకృతః (తిః)
దాయాదోఽంగులిమూలంచ ఢ-శ్చసంకోచకారకః ॥32

ఉమాకాంతో నరకజిద్రతిర్దక్ష పదాగ్రగః ।
ణ శ్లో॥ నిర్వాణస్త్రిగుణాకారస్త్రి రేఖో ణః సమీరితః ॥ 33

త శ్లో॥ వామోరుర్మీన (ర్మూల) నిలయ ఆషాఢీ కామికో హరిః ।
తీవ్రశ్చ తరలో నీలః త-కారః కీర్తితో బుధైః ॥ 34

థ శ్లో॥ దండీశో వరదః కృష్ణో వామజానుగతఃస్థిరః ।
సౌరిశ్చాపి విశాలాక్షీ థ-కారో పరికీర్తితః ॥ 35

ద శ్లో॥ సత్యో-త్రీ (శసఃత్రీ) శో హ్లాదినీ చ వామగుల్ఫస్తథా ।
మూలః కుబేరో దాతాచ ద- కారో ధాదిమః స్మృతః ॥36

ధ శ్లో॥ మీనేశః సాత్వతః ప్రీతిర్వామపాదాంగులీ గతః ।
ధర్మే (నే) శో ధారిణీశశ్చ ధ-కారో దాన్తిమో మతః ॥37

న శ్లో॥ సర్వో మంత్రేశ్వరో దీర్ఘ వామపాదాంగులాగ్రగః ।
నరోనదీ చ నాదీచ న- కారశ్చానునాసికః ॥ 38

ప శ్లో॥ తీక్ష్ణ చలోహితః శూరో దక్షపాణి (ర్ష్వ) శ్చ పార్థివః ।
పద్మేశో నాంతిమః పాదిః ప-కారోఽపి ప్రకీర్తితః ॥39

ఫ శ్లో॥ జనార్ధనః శిఖోరాద్రీ వామపార్శ్వకృతాలయః ।
ఫట్కారః ప్రోచ్యతే సద్భిః ఫ-కారః పాన్తిమస్థతా ॥ 40

బ శ్లో॥ ఛగలండో భూధరశ్చాభయా పృష్టం (ష్ఠ) గతస్తథా ।
సురసో వజ్రముష్టించ బ-కారో-భాదిమో పిచ ॥ 41

భ శ్లో॥ విశ్వమూర్తిర్ద్విరండేశో నిద్రా నాభి గతస్తథా ।
భృకుటీ చ భరద్వాజో భ-కారశ్చ భయావహః ॥ 42

మ శ్లో॥ వైకుంఠశ్చ మహాకాలస్తన్దీ (స్త్రీ) జఠర సంస్థితః ।
మంత్రేశో మండలో మానీవిషం సూర్యో మ-కారకః ॥43

య శ్లో॥ క్షుధా వాలీ చ వాయు స్త్వగ్ హృద్గతః పురుషోత్తమః ।
యమునా యామునేయశ్చ య-కారోమాన్తిమః స్మృతః ॥ 44

ర శ్లో॥ క్రోధినీ చ భుజంగేశో బాలీ (జ్వాలీ) రుధిరపావకౌ ।
రోచిష్మాన్దక్షిణాంశశ్చ రుచిరో రేఫఈరితః ॥ 45

ల శ్లో॥ క్రియాకకుదో మాంసంచ పినాకీ భూర్బలానుజ ః ।
లంపటః శక్రసంజశ్చ వాయవీయో ల-కారకః ॥ 46

వ శ్లో॥ వాలీ వామాంశనిలయో మేదో వారిద-వారుణౌ ।
హ్ర (ఉ) త్కారీ జలసంజ్ఞశ్చ చండీశోఽపి వ -కారకః ॥ 47

శ శ్లో॥ మృత్యుర్బకో వృ (వి) షఘ్నశ్చ హృదో దక్షకర స్థితః ।
శంఖ (ఎకు) కర్ణోఽస్థిసంజ్ఞశ్చ శ-కారో విద్భిరీరితః ॥48

ష శ్లో॥ వృషః శ్వేతేశ్వరః పీతామజ్జా హృద్వామబాహుగః ।
షడాననః షడాకారః ష-కారః కీర్తితో బుధైః ॥ 49

స శ్లో॥ భృగుః శ్వేతస్తథా హంసో హృదో దక్షిణపాదగః ।
సమయః సామగః శుక్రః సంగతిః సార్ణకః శశీ ॥50

హ శ్లో॥ నభోవరాహో నకులీ హృదో వామపదః స్థితః (తిః) ।
సదాశివోఽరుణః ప్రాణో హయగ్రీవో హ-కారకః ॥51

ళ శ్లో॥ హృదయాన్నాభి సంస్థానః శివేశః క(వి) మలోఽసితః ।
లఘుప్రయత్నశ్చోపాన్త్యో ళ-కారః ప్రోచ్యతే బుధైః ॥52

క్ష శ్లో॥ సంవర్తకో నృసింహశ్చ హృదయాన్ముఖ సంస్థితః ।
అనంతః పరమాత్మచ వజ్రకాయో-న్తి మాక్ష-రః(మఃక్ష-కః) ॥53

శ్లో॥ అథకాదిమతే ప్రోక్తాః శంకరేణ శివాంప్రతి ।
అకారాది క్షకారాన్తా వర్ణసంజ్ఞాః క్రమాద్ బ్రువే ॥ 54

శ్లో॥ వాతో మరుచ్చాగ్ని వహ్నిధరా క్ష్మా జల-వారిణీ ।
విభుః ఖంచ చరః శుచిర్భూర్భువనం స్వంజ శక్తియుక్ ॥55

శ్లో॥ ప్రాణస్తేజః స్థిరార్వాయు వాయుశ్చాపి ప్రభాజయా ।
కమఠ్రం నాద-దావౌ చ కుః పాథో వ్యోమ తారకః ॥56

శ్లో॥ శిఖీగోత్రా తోయ-శూన్యే జవా ద్యుతి రవిః స్మృతః ।
భూమీ రసో నభశ్చైవ వ్యాప్తం దాహో రసాంబుధిః ॥57

శ్లో॥ వియత్ స్పర్శశ్చ రుద్ధంస ఇలా తాసాం క్రమాః స్మృతాః
మాతృకావర్ణ సంజ్ఞాస్తు తా జ్ఞాత్వా చోద్ధరేన్మనూన్ ॥58

శ్లో॥ గ్రంథాననేకానవలోక్య మహీదాసేన ధీమతా ।
మాతృకాక్షర సంజ్ఞేయం బధ్వా స్వపరబుద్ధయే ॥ 59

// ఇతి శ్రీ మహీదాస విరచిత మాతృకా-నిఘంటుః
సమాప్తః ॥ //

ఓం శ్రీ గణేశాయ నమః

మహీదాసకృత

"మాతృకా నిఘంటు :

ఆంధ్రవివరణము "

1. గణేశునికి, భారతికి, ఈశ్వర సమానుడైన గురువు నృసింహునికి నమస్కరించిబాలుర కొరకు (విద్యాకాంక్షులకొరకు) మాతృకా నిఘంటువును చెప్పుచున్నాను.

2. ఓం: ధ్రువ,తార, త్రివృత్, బ్రహ్మ, వేదాలు, తారక, ప్రణవ, త్రిమాత్రా, ఓంకార మొదలగునవి జ్యోతులను ఓంకారము తెల్పును

3. అ: శ్రీకంఠ, కేశవ, కంఠ, నివృత్తి, స్వరములు, మాతృకలు, వాత (వాయు) అనువానిని అకారము తెల్పును

4. ఆ: నారాయణ, అనం, ముఖవృత్త, గురువు, విష్ణువు శయ్య, శేషుడు, దీర్ఘ అనుపేర్లను ఆ కారము సూచించును.

5. ఇ: 'మాధవ, సూక్ష్మసంజ్ఞ, దక్షిణలోచన (కుడికన్ను), గంధర్వ, పాంచజన్య, మఖాంకుర' ములను 'ఇ' తెల్పును

6. ఈ: 'గోవింద, త్రిమూర్తీశ, శాంతి, వామలోచన (ఎడమకన్ను), నృసింహాస్త్ర, మాయా, సురేశ్వరు'లను 'ఈ'కారము తెలుపును

7. ఉ: 'అమరేశ, విష్ణు, ఇంధికా, గజాంకుశ, దక్షకర్ణ (కుడిచెవి), విజయ, (వినయ), మన్మథు'లను 'ఉ'కారము తెల్పును.

8. ఊ: 'అర్ఘీశ, దీపికా, వామశ్రవణ (ఎడమచెవి), మధుసూదన, ఇంద్రచాప, షణ్ముఖ, రక్షణ' అనువానిని 'ఊ' తెల్పును.

9. ఋ: 'రోచిక, దక్షనాసా (కుడిముక్కు), భారభూతి, త్రివిక్రమ, దేవమాతా, రిపుఘ్ను, తపన' అనువానిని 'ఋ' కారము తెల్పును.

10. ౠ: 'అతిథీశ, వామన, మోచికా, వామనాసికా (ఎడమ ముక్కు) దైత్యమాతా, దైవజ్ఞ, త్రిపురాంతక' అనువానిని 'ౠ' కారము తెల్పును.

11. ఌ: 'శ్రీధర, అమర,(పరా), స్థాణు, దక్షగండ (కుడి గండస్థలము), త్రివేదకః (త్రిదేవకః) ఏకాంఘ్రీం,

వజ్రదండ, వ్యోమార్ధ అనువానిని 'ఞ' కారము తెలుపుతుంది

12. ౣ : 'హృషీకేశ, హర, సూక్ష్మ, వామగండ (ఎడమ గండస్థలము), కువే (బే)ర దృక్, అర్ధర్చ, నీలచరణ, త్రికంఠక (త్రికూటక)' అనువానిని 'ౣ' కారము తెలుపుతుంది

13. ఏ : 'ఝుంటీశ, పద్మనాభ, శక్తి, దక్ష, క్షమా, అమృత, భగ, ఊర్ధ్వ, కామరూప, త్రికోణక'ములను 'ఏ' కారము తెల్పును.

14. ఐ : 'భూతిక, ధరా, జ్ఞానామృత, దామోదర, వాగీశ, వర్మ (ధర్మ), భయదా, త్రిపుర' అనువానిని 'ఐ' కారము తెల్పును.

15. ఓ : 'సద్యోజాత, వాసుదేవ, రుద్ర, దన్త, త్రిమాతృక (త్రిమాత్రక), అప్యాయనీ, మంత్రనాథ, నాగ (నగ)' అనువానిని 'ఓ'కారము తెల్పుతుంది.

16. ఔ : 'సంకర్షణ, అనుగ్రహేశ, మురారి, వ్యాపినీ, అధోదంత, మాయా, నృసింహాంగ, స్వర'ములను 'ఔ' కారము తెల్పుతుంది.

17. అం: 'అక్రూర, వ్యోమరూప, ప్రద్యుమ్న, చంద్ర, అనుస్వార, బిందు, శిరోగత' అనువానిని 'అం' కారము తెలియజేస్తుంది

18. అం: 'అనంత, మహేశాన, అనిరుద్ధ, రసవర్ణ (రసనార్ణక),

కన్యాస్తననిభఃసర్గ, విసర్గ, అంతిమస్వర' అనువానిని 'అః' కారము తెలియజేస్తుంది.

(ఇవి స్వరములకు (అచ్చులకు) గల పేర్లు (అర్థములు): ఇకపై వ్యంజనములు (హల్లులు) ఏ పేర్లను తెలియజేస్తాయో తెలిపెదను)

19. క : క్రోధీశ, ధాతృసంజ్ఞక, చక్రీ, సృష్టి, కరాదిగ, వర్గాది, మాయా, దేవేశ, కామగ; అను నామములను 'క' తెలియజేస్తుంది.

20. ఖ : 'బుద్ధి, గదీ, చండీశ, ఖేట, దక్షిణకూర్పర, కైటభ, మాతంగ, సంహార' అనువానిని 'ఖ' తెలియజేస్తుంది.

21. గ : 'స్మృతి, పంచాన్తక, శార్ఙ్గి, గణేశ, మణిబంధగ, గోముఖ, గజకుంభ, సింహ'అనువానిని 'గ' కారము తెలుపుతుంది.

22. ఘ : 'ఖడ్గీ, శివోత్తమ, మేధా, దక్షిణాంగుళిమూలక, ఘన, ఘనస్వర ఔదిమ' (అనునాసికమునకు ముందుది) అనువానిని 'ఘ' తెలుపుతుంది.

23. ఙ : 'శంఖక, సంక్రాంతి, దక్షాంగుళ్యాగ్ర, సంస్థిత, క్లీబవక్త్ర, భద్రేశ, అనునాసికము' అనువానిని 'ఙ' తెలియజేస్తుంది.

24. చ : 'హలీ, కూర్మేశ్వర, లక్ష్మీ, వామబాహు, దిశా, చిత్ర, చంచల' అనువానిని 'చ' కారము తెలియజేస్తుంది.

25. ఛ : 'ఏకనేత్ర, ముసలీ, వామకూర్పర, ద్యుతి, త్రిబిందుక, ఆచారీ, ప్రేక్షక' అనువానిని 'ఛ' కారము తెలుపుతుంది.

26. జ: 'స్థిర, జయంత, శూలీ, చతురానన, మణిబంధగత, వామ, జపన (జపక)' అనువానిని 'జ' తెలుపుతుంది.

27. ఝ: 'స్థితి, పాశీ, అజేశ (అహేశ), వామాంగులి తలస్థిత, స్వస్తిక, ఖండ, జాంత' అనువానిని 'ఝ' కారము తెలుపుతుంది.

28. ఞ: 'వామాంగుళ్యాగ్రతః, సిద్ధి, అంకుశ, సర్వ, జ్ఞానప్రియ, అనునాసిక, నిరంజన' అనువానిని 'ఞ'కారము తెలుపుతుంది.

29 ట: 'జరా, ముకుంద, సోమేశ, దక్షపాదాదిగ, ముఖ, గజాంకుశ, బాలేందు, అమృతాద్య' అనువానిని 'ట' కారము తెలుపుతుంది.

30 ఠ: 'లాంగలీశ, నదజ్ఞ, పాలినీ కమండలు, దక్షజానురత, స్థవిర, అనువానిని 'ఠ' కారము తెలుపుతుంది.

31. డ: 'నందీ, క్షాంతి, ధారక, దారక, చామర (డామర), దక్షగుల్ఫాగ్రః, వ్యాఘ్రపాద, శుభాంఘ్రి, భౌమజ' అనువానిని 'డ' తెలుపుతుంది.

32. ఢ: 'ఈశ్వర, అర్ధనారీశ, నర, శంకాంతరాకృతి, దాయాద, అంగులిమూల, సంకోచకారక' అనువానిని 'ఢ' కారము తెలుపుతుంది.

33. ణ: 'ఉమాకాంత, నరకజిత, రతి, దక్షపాదాగ్రగః నిర్వాణ, త్రిగుణాకార, త్రిరేఖా, సమీరిత' అనువానిని 'ణ' కారము తెలుపుతుంది.

34. త: వామోరు (వామ.ఊరు= ఎడమతొడ), మీననిలయ, ఆషాఢీ, కామిక, హరి, తీవ్ర, తరళ, నీల' అనువానిని 'త' తెల్పును.

35. థ: 'దండీశ, వరద, కృష్ణ, వామజానుగత, స్థిర,శౌరి, విశాలాక్షి అనువానిని 'థ' కారము తెలియజేస్తుంది.

36. ద: 'సత్య, అత్రీశ, శ్రీశ, హ్లాదినీ, వామగుల్ఫగత, శూల, కుబేర, దాతా, థాదిమ (దకారమునకుముందరిది)' అనువానిని 'ద' తెలుపుతుంది.

37. ధ: 'మీనేశ, శాత్వత, ప్రీతి, వామపాదాంగుళిగత, ధర్మేశ (ధనేశ), ధరణీ, దాంతిమ (దకారముతర్వాతది)' అనువానిని 'ధ' తెలుపుతుంది.

38. న: 'శర్వ, మంత్రేశ్వర, దీర్ఘ, వామపాదాంగుళాగ్రగః, నర, నదీ, నాదీచ అనునాసిక' అనువానిని 'న' కారము తెలుపుతుంది.

39. ప: 'తీక్ష్ణ, లోహిత, శూర, దక్షపాణి, పార్థివ, పద్మేశ, నాంతిమ (నవర్ణము తరువాతిది), ఫాది (ఫ అక్షరానికి ముందరిది)' అనువానిని 'ప' తెలియజేస్తుంది

40. ఫ: 'జనార్ధన, శిఖీ, రౌద్రీ, వామపార్శ్వకృతాలయ, ఫట్కార, సద్భిః, పాంతిమ (ప తర్వాతిది)' అనువానిని 'ఫ' తెలుపుతుంది.

41. బ: 'భగలండ, అభయ, పృష్ఠగత, సురస, వజ్రముష్ఠి, భాదిమ (భవర్ణమునకు ముందరిది)' అనువానిని 'బ' తెలుపును.

42. భ: 'విశ్వమూర్తి, ద్విరండేశ, నిద్రా, నాభిగత, భృకుటీ, భరద్వాజ, భయావహ' అనువానిని 'భ' తెలుపుతుంది.

43. మ: 'వైకుంఠ,మహాకాళ, తంద్రీ (తంత్రీ), జఠరసంస్థిత, మంత్రేశ,మండల, మానీ, విష, సూర్య' అనువానిని 'మ' తెలుపుతుంది.

44. య: 'క్షుధా, బాలీ, వాయు, త్వక్, హృద్గత, పురుషోత్తమ, యమునా, యామునేయ, మాంతిమ' ('మ'కుతర్వాతిది) అనువానిని తెల్పును.

45. ర: 'క్రోధినీ, భుజంగేశ, బాలీ, రుధిర, పావక, రోచిష్మ, దక్షిణ, రుచిర,రేఫ' అనునామములను'ర' కారము తెలుపుతుంది.

46. ల: "క్రియా,కకుద, మాంస, పినాకీ, భూః, బలానుజ, లంపట, శక్రసంజ్ఞ, వాయవీయ' అనువానిని 'ల' కారము తెలుపుతుంది.

47. వ: బాలీ, వామాంసనిలయ, మేద (మాంసం), వారిద, వారుణ, హృత్కారీ (ఉత్కారీ), జల, చండీశ, అనువానిని 'వ' కారము తెలుపుతుంది.

48. శ: 'మృత్యు, వక, వృషఘ్న (విషఘ్న), హృద, దక్షకరస్థితి, శంఖకర్ణ, (శంకుకర్ణ) అస్థి' అనువానిని 'శ' కారము తెలుపుతుంది.

49. ష: 'వృష, శ్వేతేశ్వర, పీతా, మజ్జా, వామబాహుగ, షడానన, షడాకార' అనువానిని 'ష'కారము తెలుపుతుంది.

50. స: భృగు, శ్వేత, హంస, హృద్, దక్షిణపాదగః సమయ, సామగః, శుక్ర, సంగతి, శశీ' అనువానిని 'స' వర్ణము తెలుపుతుంది.

51. హ: 'నభ, వరాహ, నకులీ, హృత్, వామపాద, స్థిత, సదాశివ, అరుణ, ప్రాణ, హయగ్రీవ' అనువానిని 'హ' కారము తెలుపును.

52. ళ: 'హృద్య-నాభి-సంస్థాన, శివేశ, కమల, విమల, అసిత, లఘుప్రయత్న, ఉపాన్త్య (ఉపాత్య)' అనువానిని 'ళ' తెలుపుతుంది.

53. క్ష: 'సంవర్తక, నృసింహ, హృదయ సంస్థిత, అనంత, పరమాత్మ, వజ్రకాయ, అంతిమ' అను నామములను 'క్ష' కారము తెలుపుతుంది.

54-58 శ్లో:'అ' కారమునుండి 'క్ష' కారము వరకుగల అక్షరము (మాతృక)ల పేర్లను వాటిఅర్థములను కాది మతానుసారముగ శంకరుడు (శివుడు) పార్వతికి చెప్పినాడు.

వాత, మరుత్, అగ్ని, వహ్ని, ధరా, క్షమా, జల, వారి, విభు, ఖం (ఆకాశ), చర, శుచి, భూః, వన, స్వ, శక్తి, వ్రాత, తేజ, స్థిర, నార్య, వాయు, ప్రభా, జయా,కం, అభ్ర, నాద, రావ, కుః, సాద, వ్యోమ, తారక, శిఖీ, గోత్ర, తోయ, శూన్య, ద్యుతి, రవి, భూమి, రస, నభ, వ్యాప్త, దాహ, రస, అంబుధి, వియత్, స్పర్శ, (హవిత్) రుత్, హంస, ఇళా, అనునవి వరుసగా మాతృకల

(వర్ణమాలలోని అక్షరాల) నామములని తెలుపబడు చున్నది.

59 శ్లో॥ అనేకగ్రంథములను పరిశీలించి 'మహీదాసు' అనునతడు, తనయొక్క ఇతరులయొక్క జ్ఞానము కొరకు ఈ 'మాతృకా నిఘంటవు'ను కూర్చినాడు (వ్రాసినాడు)

// 'మహీదాస' కృత మాతృకా నిఘంటువు ఇంతటితో ముగిసినది //

నోట్ :- త్రిమతాచార్యులలో ఒకరైన 'మధ్వాచార్యుల' వారు మరియొక మాతృకా నిఘంటువును 52 శ్లోకములలో కూర్చినారు. ఇందులో పైన తెల్పిన మహీదాసకృత మాతృకా నిఘుంటువులోని అర్థములే కాక మరికొన్ని అర్థములు అదనముగా తెలుపబడినవి. కావున 'మధ్వాచార్య' కృత నిఘంటు శ్లోకములను కూడ ఇక్కడ ఇచ్చుచున్నాను. చూడుడు. పై నిఘంటువును వ్రాసిన 'మహీదాసును, 'మంత్రమహోదధి"వ్రాసిన 'మహీధరభట్టు'నుఒకరే అని గ్రహించుడు.

–వ్యాఖ్యాత

శ్రీమధ్వాచార్యకృత

"మాతృకా నిఘంటుః"

ఓం శ్లో॥ ధృవస్తారస్తథోంకారో మూలజ్యోతిః శివోఽవ్యయః ।
వేదాద్యస్తారకో ఽవ్యక్తః శాఖాదిః ప్రణవః స్మృతః ॥ 1

అ శ్లో॥ మాతృకాద్యః స్వరాద్యశ్చ శ్రీకంఠః కేశవో లఘుః ।
కలాద్యః కేశవః కృష్ణో భూతేశః ప్రథమో భవత్ ॥ 2

ఆ శ్లో॥ హృత్తారకో గురుర్దీర్ఘో నారాయణ చతుర్ముఖౌ ।
అనంతో వాసుదేవశ్చ వేదాన్తః కారకః స్మృతః ॥ 3

ఇ శ్లో॥ దక్షాక్ష్ణో మాధవః సూక్ష్మః పాంచజన్యో మఖాంకురః ।
విద్బిందుః పరమేశశ్చ గంధర్వః పరమః స్మృతః ॥ 4

ఈ శ్లో॥ వామాక్షిశ్చ త్రిమూర్తిశ్చ మహామాయా సురేశ్వరః ।
ఇంద్రమూర్తి ర్నృ సింహాస్త్రం స్మృతో గోవింద ఈ-శ్వరః ॥ 5

ఉ శ్లో॥ యామ్యకర్ణోఽమరేశశ్చ మన్మధోఽథ గజాంకుశః ।
విజయో విఘ్న హర్తా చ విష్ణురుకారకః స్మృతః ॥ 6

ఊ శ్లో॥ వామకర్ణోఽథవామాంసో దీర్ఘశ్చ మధుసూదనః ।
ఇంద్రచాపోఽథ సూక్ష్మంచషణ్ముఖఃషట్స్వరః స్మృతః ॥7

ఋ శ్లో॥ దక్షనాసా త్రివిక్రాంతో భారమూర్తి (ర్తి) గ్రహాధిపః
ఋజ్వూర్తిస్తుయతీ ధర్మ (ర్మో) రిపుఘ్నఋ-స్వరః స్మృతః ॥8

ౠ శ్లో॥ వామనాసా(ఽ)తిధీశశ్చ శ్రీకంఠ స్త్రి పురాంతకః ।
అమృతేశః స్వరః స్థాణుర్దేవజు(కోఽ)ష్టస్వరః స్మృతః ॥9

ఌ శ్లో॥ యామ్యగండస్థితః స్థాణుర్భ్రూశీకేశస్త్రి దేవకః ।
ఏకాంఘ్రిర్వ్రజదండశ్చ వ్యోమాద్రీ ఌ స్వరః స్మృతః ॥10

ౡ శ్లో॥ వామంగడోదరార్ధే చ పద్మనాభః కుబేరదృక్ ।
గణేశశ్చ త్రికంఠశ్చ నీలాంఘ్రిర్దశమః స్వరః ॥ 11

ఏ శ్లో॥ ఊర్ధ్వహస్తో గజజ్యోతిర్దామోదరస్త్రికోణకః ।
ఝుంటీశః కామరూపశ్చ శక్తిరే కారకః స్మృతః ॥ 12

ఐ శ్లో॥ అధోధరేంద్ర-వాగీశా వాసుదేవో౽థ భౌతికః ।
త్రైపురః ప్రణతో వర్మ-మరుతౌ ద్వాదశస్వరః ॥ 13

ఓ శ్లో॥ ఊర్ధ్వదంతాలిజః సద్యః సంకర్షణస్త్రి మాత్రకః ।
మంత్రేశో నగసంజ్ఞశ్చమాత్రేశస్త్వోస్వరః స్మృతః ॥ 14

ఔ శ్లో॥ అధోదంతానిలో మిత్రః ప్రద్యుమ్నో౽నుగ్రహేశ్వరః ।
నృసింహాఖ్యో మురారిశ్చమాయా విచ్చౌ స్వరః స్మృతః ॥ 15

అం శ్లో॥ ఊర్ధ్వదంతశ్చానిరుద్ధో హరో భానుః స్వరః శశీ ।
మనశ్చానంగ-కవచౌనిగూఢ అం-స్వరః స్మృతః ॥16

అః శ్లో॥ కార్తికేయో౽నిరుద్ధశ్చ శిల్పాభిజ్ఞో రమాపి చ ।
సృష్టిః సంహారకర్తాచ విషం చ అః-స్వరఃస్మృతః ॥17

క శ్లో॥ యామ్యకర్ణాదికః క్రోధీ వాయుర్వహ్నిర్గదీ రుజా ।
యాదేవేశో మురారిశ్చ కామాంగః కార్ణకః స్మృతః 18

ఖ శ్లో॥ దక్షిణ కూర్పరః ఖేటః శార్ఙ్గీ చండీశకః ఖగః ।
కైటభారిశ్చ మాతంగః సంహారః ఖార్ణకః స్మృతః ॥ 19

గ శ్లో॥ మణిబంధస్థితః సింహః పంచాంతక-గణేశ్వరౌ (రో) ।
గోముఖో గజకుంభశ్చ హాలీశశ్చ గజాననః ॥ 20

ఘ శ్లో॥ అంగులీమూలగో మేఘో ముసలీచ శివోత్తమ ః ।
వరాహో ధనకామచ్చ శివా౽ఘో ఘార్ణకః స్మృతః ॥21

ఙ శ్లో॥ దక్షాంగుల్యగ్రగః శూలీ క్లీబాఖ్యశ్చైవ రుద్రకః ।
దామరేశో హరిః శ్రీమాన్ రుద్రేశో ఙార్ణకః స్మృతః 22

చ శ్లో॥ నా చామరాదికః కూర్మః శూలీ చంద్రక సాయకౌ ।
భూభేత్తా చిత్రచారీ చ చంచలశ్చర్ణకో మతః ॥ 23

ఛ శ్లో॥ వామకూర్పరగః పాశీ పరిపూర్ణైక నేత్రకౌ ।
త్రిబిందుకో జ్వరీ వామా శ్లేషక శ్ఛార్ణకః స్మృతః 24

జ శ్లో॥ వామమణి బంధగతశ్చతుర్ముఖో జయంతకః ।
జపజ్యోతి రనాకారో జనక ఉత జార్ణకః ॥ 25

ఝ శ్లో॥ అంగులీమూలగః ఖండః కుముదః స్వస్తికః స్మృతః ।
విఖ్యాతకః స్థిరాకారో ఝుంకారో ఝార్ణకో మతః ॥ 26

ఞ శ్లో॥ వామాంగుల్యగ్రగః సోమో నందో విద్విడ్ నిరంజనః ।
సుధర్మోహ్యనునాసశ్చ జ్ఞప్తిగో ఞార్ణకః స్మృతః ॥ 27

ట శ్లో॥ దక్షపాదాదిగో నందీ లాంగలీ చార్ధచంద్రకః ।
గజాంకుశో మృగాద్యశ్చ బాలేందుష్టార్ణకః స్మృతః ॥28

ఠ శ్లో॥ యామ్యగుల్ఫో౽ర్ధనారీశో భౌమజో దివ్యనాయకః ।
సుధాబిందుర్ఘటాకారః ప్లావకష్ఠార్ణకో మతః ॥ 29

డ శ్లో॥ యామ్యజానుస్థితో దండో దారుకో వత్సలో నరః ।
డామరో వ్యాఘ్రపాదశ్చ శూలీ స్త్రీ డార్ణకః స్మృతః ॥30

ఢ శ్లో॥ యామ్యపాదాంగులీ పూరో౽ప్యుమాకాంతస్తథా హరిః ।
శంఖనాభిర్ద్రృఢం లోహో దాహకోఢార్ణకః స్మృతః ॥31

ణ శ్లో॥ యామ్యపాదాంగుళాగ్రస్థ ఆషాఢీశస్త్రి విక్రమః ।
త్రిరేఖస్త్రి గుణాకారో నిర్వాణోణార్ణకో మతః ॥ 32

త శ్లో॥ వామ పాదాదికస్తీవ్రో హస్త్యశ్వతరలోఽంఘ్రికః ।
నీలకోఽప్యర్ధకో ధాతా తడిత్ తుతార్ణకో మతః ॥ 33

థ శ్లో॥ వామజానుర్విశాలాక్షీ శౌరీ దృగ్వై కమండలుః ।
సూచీపూరస్థిరస్థాయీ స్థవిర స్థార్ణకో మతః ॥ 34

ద శ్లో॥ వామగుల్ఫస్థితః శూలీ దాత్రీ దాతా కుబేరకః ।
చంద్రకశ్చ హరిద్రాంతో దేవేశో దార్ణకః స్మృతః ॥ 35

ధ శ్లో॥ వామాంగుళ్యాదికో మీనో జనార్దన శిరః కరాః ।
ధర్మేశో ధరణీశశ్చ స్థాణుః ప్రీతిశ్చ ధార్ణకః ॥ 36

న శ్లో॥ వామాంగుళ్యగ్రగో మేషో భూధరోఽథ విశాంపతిః ।
నరో-న్తరం దినం దీనో నదీనో నార్ణకః స్మృతః ॥ 37

ప శ్లో॥ యామ్యాపార్శ్వో దక్షకుక్షి ర్విశ్వార్తి శ్చైవ లోహితః ।
పార్థివః పద్మనాభశ్చ పద్మేశః పార్ణకః స్మృతః ॥ 38

ఫ శ్లో॥ వామపార్శ్వోఽథ వైకుంఠః శివోఽనలస్త్రి పత్రకః ।
కాంతోరగౌ శరిత్ ఫుల్లః ఫట్కారః ఫార్ణకోమతః॥ 39

బ శ్లో॥ పృష్ఠవంశో గణేశశ్చగలండః పురుషోత్తమః ।
బలవాన్ వజ్రముష్టిశ్చ సురసో బార్ణకః స్మృతః ॥ 40

భ శ్లో॥ నాభిజశ్చ ద్విరండేశో భారవాహీ జయాబలః ।
శుభదోఽథ భరద్వాజో భృకుటీ భార్ణకః స్మృతః ॥ 41

మ శ్లో॥ జఠరో భావవీరశ్చ మహాబలో బలానుజః ।
మాధవో మరణం మాయామంత్రేశో మార్ణకో మతః ॥42

య శ్లో॥ యమోవరుణ -వాగౌశౌ స్వశనో యామునేయకః ।
మృగేంద్రో వాయుసంజ్ఞశ్చ వచనం యార్ణకః స్మృతః ॥43

ర శ్లో॥ అసృగ్ యాతుష ఈషఘ్నో భుజంగేశో హుతాశనః ।
తీవ్రజ్యోతిః పరంచిహ్నం సుచిరో రార్ణకోమతః ॥ 44

వ శ్లో॥ మేధా ధియో జలాంతస్థః ఖడ్గీశో హంస - వారిదౌ ।
వరుణశ్చ శివో రౌద్రో మృతేశో వార్ణకః స్మృతః ॥ 45

శ శ్లో॥ అస్థి ధాతుర్వరాహశ్చ లక్ష్మీశః శంకు-కర్ణకౌ ।
తథా నయః సమిధశ్చ సాంబకః శార్ణకః స్మృతః ॥46

ష శ్లో॥ శుక్లధాతు భృగుర్హంసః సామగః సత్యసంగతిః ।
మత్యానందోఽథ దీప్తాస్యః సమయః షార్ణకః స్మృతః ॥ 47

స శ్లో॥ మజ్జాహ్వయః శ్వేతరూపో విలేపశ్చ ఘటాకృతిః ।
షడాననః షడాకారః షడటః సార్ణకోమతః ॥ 48

హ శ్లో॥ ప్రాణనోఽథ హాలీశశ్చ హయానన-సదాశివౌ ।
హుతాశో హాకినీ ద్రావో హేరంబో హార్ణకో మతః ॥49

క్ష శ్లో॥ నందీచ పరమాత్మా చ సంవర్తక - కృతాంతకౌ ।
వజ్రకాయోఽక్షయో వ్యాపీ నృసింహః క్షార్ణకః స్మృతః ॥50

శ్లో॥ నిఘంటుర్మాతృకార్ణానాం కంఠపీఠే నిధీయ తామ్ ।
విస్ఫోటనాయ మంత్రాణాం సలీలం పండితైర్జనైః ॥51

శ్లో॥ శరీరే సర్వమంత్రాణాముద్ధారాయ సుబుద్ధిభిః ॥ 52

// ఇతి శ్రీదేశిక మండలీ ముకుట మాణిక్యోపమ- పరమహంస శ్రీమధ్వాచార్య విరచితా
మాతృకా నిఘంటుః సమాప్తం //

శ్రీమధ్వాచార్యకృత

"మాతృకా నిఘంటుః"

ఆంధ్రవివరణము

నోట్ : " ఇంతకుముందు శ్రీమహీదాస విరచిత మాతృకానిఘంటువునకు ఆంధ్రవివరణ మీయబడినది. అందువచ్చిన అర్థములే చాలవరకూ ఇందులోనూ వచ్చాయి. అయితే, వాటికంటే ఇందులో మరికొన్ని అధికముగా వచ్చాయి. కావున అట్లు అధికముగా వచ్చిన అర్థములను మాత్రమే ఇక్కడ వివరిస్తున్నాను. ఈ నిఘంటువును కూడా పూర్తిగా యిస్తే పేజీలు ఇంకా పెరుగుతాయి కదా! గ్రహించగలరు - వ్యాఖ్యాత

ఆంధ్రవివరణ :

ఓం : 'అవ్యయ, శివ. అవ్యక్త, శాఖాది' మొదలగువానిని 'ఓం' తెల్పును

అ : 'లఘు, కలాద్య, కృష్ణ, భూతేశ, ప్రథమ' అనువానిని తెల్పును.

ఆ : 'హృత్, తారక, చతుర్ముఖ, వాసుదేవ, వేదాంత, కారక' అనువానిని తెల్పును.

ఇ : 'విడ, బిం (విం)దు, పరమేశ, పరమ' అనువానిని తెల్పును.

ఈ : 'మహామాయా, ఇంద్రమూర్తి, ఈశ్వర' అనువానిని తెల్పును.

ఉ : 'విఘ్నకర్తా' అనువానిని తెల్పును.

ఊ : 'వామాంస,' ధీర్ఘ సూక్ష్మ, షట్స్వర' అనువానిని తెల్పును.

ఋ : 'త్రివిక్రాంత, గ్రహాధిప, ఋన్మూర్తి, యతి, ధర్మ, ధర్మరిపుఘ్న' అనువానిని తెల్పును.

ౠ : 'శ్రీకంఠ, అమృతేశ, స్వర, స్థాణు, దేవజుష్టాస్వర' అనువానిని తెల్పును.

ఌ : 'పద్మనాభ, గణేశ' అనువానిని తెల్పును.

ఏ : 'ఊర్ధ్వహస్త, గజజ్యోతి, దామోదర' అనువానిని తెల్పును.

ఐ : 'ధర్మేంద్ర, వాసుదేవ, భౌతిక, ప్రాణ, మరుత్' అనువానిని తెల్పును.

ఓ : 'సంకర్షణ, మాత్రేశ' అనువానిని తెల్పును.

ఔ : 'అనిల, మిత్ర, ప్రద్యుమ్న, మాయావిత్' అనువానిని తెల్పును.

అం : 'ఊర్ధ్వదంత, హర, భాను, మన, అనంగ, కవచ' అనువానిని తెల్పును.

అః : 'కార్తికేయ, శిల్పాభిజ్ఞ, రమా, సృష్టి, సంహారకర్తా, విష' అనువానిని తెల్పును.

క : 'యామ్యకర్ణాదిక, వాయు, వహ్ని, గదీ, రుజా, యాదవేశ, మురారి' అనువానిని తెల్పును.

ఖ : 'శార్ఙ్గి, ఖగ' అనువానిని తెల్పును.

గ : 'హలీశ, గజానన' అనువానిని తెల్పును.

ఘ : 'మేఘ, ముషలీ, ధనకామ, శివ, అఘ' అనువానిని తెల్పును.

ఙ : 'శూలీ, రుద్రకీ, డామరేశ, హరి, శ్రీమాన్, రుద్రేశ' అనువానిని తెల్పును.

చ : 'నా, చామరాదిక, కూర్మ, శూలీ, చంద్రక,సాయక, భూభేత్తా,చిత్రకారి' అనువానిని తెల్పును.

ఛ : 'పాశీ, పరిపూర్ణ, జ్వరీ, వామా, శ్లేషక' అనువానిని తెల్పును.

జ : 'జపజ్యోతి, అనాకార, జనక, ఉత' అనువానిని తెల్పును.

ఝ: కుముద, విఖ్యాత, స్థిరాకార, ఝుంకార' అనువానిని తెల్పును.

ఞ: 'సోమ, నంద, విద్విద్, సుధర్మ, జ్ఞాప్తిగ' అనువానిని తెల్పును.

ట: 'నందీ, లాంగలీ, అర్ధచంద్ర, మృగాద్య' అనువానిని తెల్పును

ఠ: 'యామ(కుడి) గుల్ఫ, అర్ధనారీశ, భౌమజ, ద్వినాయోక్త, సుధాబిందు, ఘటాకార, ప్లావక' అనువానిని తెల్పును.

డ: 'యామజానుస్థిత, దండ, దారుక, వత్సల, నర, శూలీ, స్త్రీ' అనువానిని తెల్పును.

ఢ: 'యామపాదాంగులి, పూర్ణ, శంఖనాభి, దృఢ, లోహ, దాహక' అనువానిని తెల్పును.

ణ: 'ఆషాఢీశ, త్రివిక్రమ,' అనువానిని తెల్పును.

త: 'హస్తశ్వతరళ,అంఘ్రి,అర్థక,ధాతా,తడిత' అనువానిని తెల్పును.

థ: 'దృగ, కమండలు, స్థవిర' అనువానిని తెల్పును.

ద: 'శూలీ,దాత్రి,చంద్రక,హరిద్రాన్త, దేవేశ' అనువానిని తెల్పును.

ధ: 'జనార్ధన,శిర,కరా, ధరణీశ, స్థాణు,ప్రీతి' అనువానిని తెల్పును.

న: 'మేష, భూధర, విశాంపతి, అంతర, దిన, దీన, నబీన' అనువానిని తెల్పును.

ప: 'యామపార్శ్వ, దక్షకుక్షి,విశ్వార్తి,పద్మనాభ'అనువానిని తెల్పును.

ఫ: 'వైకుంఠ, శివ, అనల, త్రిపత్రక,కాంత, అరగ,సరిత్, ఫుల్ల' అనువానిని తెల్పును.

బ: 'పృష్టవంశ, గణేశ, పురుషోత్తమ, బలవాన' అనువానిని తెల్పును.

భ: 'భారవాహి, జయా, బల, శుభద' అనువానిని తెల్పును.

మ: 'భావవీర, మహాబల, బలానుజ, మాధవ, మరణ, మాయా' అనువానిని తెల్పును.

య: 'యమ, వరుణ, వాగీశ, స్వశన, మృగేంద్ర, వచన' అనువానిని తెల్పును.

ర: 'అసృగ్, యాతుష, ఈషఘ్ను, హుతాశన, తీవ్రజ్యోతి, పరా, చిహ్న, సుచిర' అనువానిని తెల్పును.

వ: 'మేధా, ధీ, జలాంతస్థ, ఖడ్గీశ, హంస, శివ, రుద్ర, మిత్రేశ' అనువానిని తెల్పును.

శ: 'ధాతు, వరాహ, లక్ష్మీశ, శంకు, కర్ణిక, నయ, సమిధ, సాంలక' అనువానిని తెల్పును.

ష: 'శుక్ల, ధాతు,భృగు, హంస, సామగ, సత్యసంగతి, మత్స్యానంద, దీప్తాస్య, సమయ' అనువానిని తెల్పును.

స: 'మజ్జా, శ్వేతరూప, విలేప, ఘటాకృతి, షడటః' అనువానిని తెల్పును.

హ: 'ప్రాణన, హలీశ, హుతాశ, హాకినీ, ద్రావ, హేరంబ' అనువానిని తెల్పును.

క్ష: 'నందీ, కృతాంత, వ్యాపీ' అనువానిని తెల్పును.

శ్లో: ఈ మంత్రవర్ణనిఘంటువు కంఠస్థము చేయుటకు, పండితులు మంత్రములను సులభముగా అర్థము చేసుకొనుటకొరకు మంత్రోద్ధారము కొరకు వ్రాయబడినది.

"మాతృకావర్ణ సంజ్ఞోద్ధార విధానము"

అ	=	వాతః	గ	=	స్థిరా	ప	=	జవీ
ఆ	=	మరుత్	ఘ	=	వాః	ఫ	=	ద్యుతిః
ఇ	=	అగ్నిః	జ	=	ద్యుః	బ	=	భూమిః
ఈ	=	వహ్నిః	చ	=	వాయుః	భ	=	రసః
ఉ	=	ధరా	ఛ	=	ప్రభా	మ	=	నభః
ఊ	=	క్ష్మా	జ	=	జ్యా	య	=	వ్యాప్తం
ఋ	=	జలం	ఝ	=	కమ్	ర	=	దాహః
ౠ	=	వారి	ఞ	=	అభ్రం	ల	=	రసా
ఌ	=	విభుః	ట	=	నాదః	వ	=	అంబు
ౡ	=	స్వః	ఠ	=	దావః	శ	=	వియత్
ఏ	=	చరః	డ	=	కుః	ష	=	స్పర్శః
ఐ	=	శుచిః	ఢ	=	పాథః	స	=	హృత్
ఓ	=	భూః	ణ	=	వ్యోమ	హ	=	హంసః
ఔ	=	వనం	త	=	రయః	ళ	=	ఇళా
అం	=	ఖం	థ	=	శిఖీ	క్ష	=	గ్రాసః
అః	=	శక్తిః	ద	=	గోత్రా	ఇంతటితో మధ్వాచార్య		
క	=	ప్రాణః	(ధ	=	తోయం	కృత మాతృకా నిఘంటువు		
ఖ	=	తేజః	న	=	శూన్యం	ముగిసినది		

నోట్ : "శారదాతిలక తంత్రము, శ్రీప్రపంచ సారతంత్రము, కామధేను తంత్రము, స్వచ్ఛంద తంత్రము, యోగినీ హృదయ తంత్రము, మొదలగు చాలా తంత్రగ్రంథాలలో మాతృకల వివరాలెన్నో ఈయబడ్డాయి. అయా వర్ణముల వివరాలలో మాతృకలకు దేవతా-శక్తి (రుద్రసంబంధిత, విష్ణుసంబంధిత) ఋషి, ఛందస్సు, గ్రహము-రాశి-నక్షత్రము మొదలగు కొన్ని వివరాలిందులో చెప్పుచున్నాను - మాతృకలగూర్చి పూర్తి వివరాలు చెప్పాలంటే ఒక పెద్ద గ్రంథము అవుతుంది. అట్లు ప్రత్యేక గ్రంథముగా వ్రాయాలనే ఆలోచన కూడా ఉంది. త్వరలోనే వ్రాస్తాను. -వ్యాఖ్యాత

'వర్ణములకు దేవతలు - శక్తులు "

వర్ణము	రుద్రసంబంధిత దేవతా	శక్తి	విష్ణుసంబంధిత దేవతా	శక్తి
అ	శ్రీకంఠ.....	పూర్ణోదరీ	కేశవ....	కీర్తి
ఆ	అనంత....	విరజా...	నారాయణ...	కాంతి
ఇ	సూక్ష్మ....	శాల్మలీ...	మాధవ...	తుష్టి
ఈ	త్రిమూర్తి....	లోలాక్షీ...	గోవింద....	పుష్టి
ఉ	అమరేశ్వర	వర్తులాక్షీ..	విష్ణు...	ధృతి
ఊ	అర్ఘీశ....	దీర్ఘఘోణా..	మధుసూదన...	క్షాంతి (శాంతి అని శారదాతిలకం)
ఋ	(భారభూతీశ-భావ భూతి అని శారదాతిలకం)	సుదీర్ఘముఖీ	త్రివిక్రమ...	క్రియా
ౠ	తిథీశ (తిథి)...	గోముఖీ..	వామన...	దయా
ఌ	స్థాణు...	దీర్ఘజిహ్వా..	శ్రీధర...	మేధా
ౡ	హర...	కుండోదరీ..	హృషీకేశ...	హర్షా
ఏ..	ఝంటీశా...	ఊర్ధ్వకేశీ..	పద్మనాభ...	శ్రద్ధా
ఐ	భౌతిక...	వికృతముఖీ.	దామోదర...	లజ్జా..
ఓ	సద్యోజాత...	జ్వాలాముఖీ	వాసుదేవ..	లక్ష్మి...
ఔ	అనుగ్రహేశ్వర...	ఉల్కాముఖీ..	సంకర్షణ...	సరస్వతీ..
అం	అక్రూర...	శ్రీముఖీ..	ప్రద్యుమ్న...	ప్రీతి
అః	మహాసేన...	విద్యాముఖీ..	అనిరుద్ధ..	రతి
క	క్రోధీశ...	మహాకాళీ...	చక్రీ...	జయా
ఖ	చండేశ...	సరస్వతీ..	గదీ...	దుర్గా
గ	పంచాంతక..	గౌరీ...	శార్ఙ్గీ....	ప్రభా
ఘ	శివోత్తమ..	త్రైలోక్యవిద్యా	ఖడ్గీ.....	సత్యా
జ	ఏకరుద్ర...	మంత్రశక్తి	శంఖీ....	చండా
చ	కూర్మ....	ఆత్మశక్తి...	హలీ...	వాణీ..
ఛ	ఏకనేత్ర....	భూతమాతా..	ముసలీ....	విలాసినీ
జ	చతురానన....	లంబోదరీ..	శూలీ....	విరజా

వర్ణము	రుద్రసంబంధిత దేవతా	శక్తి	విష్ణుసంబంధిత దేవతా	శక్తి
ఝ	అజేశ....	ద్రావిణీ...	పాశీ....	విజయా
ఞ	శర్వ....	నాగరీ...	అంకుశీ...	విశ్వా
ట	సోమేశ్వర...	వైఖరీ–(ఖేచరీశా) (ఖేచరీశా)	ముకుంద... శారదాతిలకం	విత్తదా
ఠ	లాంగలి..	మంజరీ..	నందజ...	సుతదా (సునదా (శా॥తి)
డ	దారుక...	రూపిణీ..	నందీ...	స్మృతి
ఢ	అర్ధనారీశ్వర..	వారిణీ...	నర..	బుద్ధి
ణ	ఉమాకాన్త...	కోటరీ(కాకోధరి శా॥తి)	నరకజిత్..	సమృద్ధి
త	ఆషాఢీ....	పూతనా...	హరి..	శుద్ధి
ద	దండీ...	భద్రకాళీ...	కృష్ణ....	భుక్తి
ధ	అద్రి....	యోగినీ....	సత్య...	ముక్తి
న	మేష....	గర్జనీ....	శౌరి....	క్షమా
ప	లోహిత...	కాళరాత్రి...	శూర..	రమా...
ఫ	శిఖీ...	కుబ్జినీ...	జనార్ధన..	ఉమా.
బ	ఛగలండ...	కపర్దినీ...	భూధర..	క్లేదినీ..
భ	ద్విరండ...	మహావజ్రా	విశ్వమూర్తి..	క్లిన్నా.
మ	మహాకాల...	జయా..	వైకుంఠ	వసుదా
య	కపాలీ	సుముఖేశ్వరీ.	పురుషోత్తమ	వసుధా
ర	భుజంగేశ	రేవతీ	బలీ	పరా
ల	పినాకీ	మాధవీ	బలానుజ	పరాయణా
వ	ఖడ్గీశ	వారుణీ	బాల	సూక్ష్మా
శ	బక	వాయవీ	వృషఘ్న	సంధ్యా
ష	శ్వేత	రక్షోవిదారిణీ	వృష	ప్రజ్ఞా
స	భృగు	సహజా	సింహ	ప్రభా
హ	నకులీ	లక్ష్మీ	వరాహ	నిశా
ళ	శివ	వ్యాపినీ	విమల	అమోఘా
క్ష	సంవర్తక	మాయా	నృసింహ	విద్యుతా

వర్ణములకు ఋషి-ఛందస్సు-గ్రహము-రాశి-నక్షత్రము " వివరం

వర్ణము	ఋషి	ఛందస్సు	గ్రహము	రాశి	నక్షత్రము
అ	అర్జున్యాయన	మధ్యా	సూర్యుడు	మేషము	అశ్వనీ
ఆ	అర్జున్యాయన	మధ్యా	సూర్యుడు	మేషము	అశ్వనీ
ఇ	భార్గవ	ప్రతిష్ఠా	సూర్యుడు	మేషము	భార్గవి
ఈ	భార్గవ	ప్రతిష్ఠా	సూర్యుడు	మేషము	కృత్తికా
ఉ	అగ్నివేశ్య	సుప్రతిష్ఠా	సూర్యుడు	వృషభము	కృత్తికా
ఊ	అగ్నివేశ్య	సుప్రతిష్ఠా	సూర్యుడు	వృషభము	కృత్తికా
ఋ	అగ్నివేశ్య	సుప్రతిష్ఠా	సూర్యుడు	వృషభము	రోహిణి
ౠ	గౌతమ	గాయత్రీ	సూర్యుడు	మిధునము	రోహిణి
ఌ	గౌతమ	గాయత్రీ	సూర్యుడు	మిధునము	రోహిణి
ౡ	గౌతమ	గాయత్రీ	సూర్యుడు	మిధునము	రోహిణి
ఏ	గౌతమ	గాయత్రీ	సూర్యుడు	కర్కాటకము	మృగశిరా
ఐ	లౌహిత్యాయన	అనుష్టుప్	సూర్యుడు	కర్కాటకము	ఆర్ద్రా
ఓ	లౌహిత్యాయన	అనుష్టుప్	సూర్యుడు	సింహము	పునర్వసు
ఔ	వశిష్ట	బృహతీ	సూర్య	సింహము	పునర్వసు
అం	వశిష్ట	బృహత్	సూర్య	కన్య	రేవతి
అః	మాండవ్య	దండక	సూర్య	కన్య	రేవతి
క	మౌద్గాయన	పంక్తి	మంగళ(కుజ)	తులా	పుష్యమి
ఖ	అజ	త్రిష్టుప్	మంగళ	తులా	ఆశ్లేషా
గ	అజ	త్రిష్టుప్	మంగళ	తులా	ఆశ్లేషా
ఘ	అజ	త్రిష్టుప్	మంగళ	తులా	మఘా
ఙ	అజ	త్రిష్టుప్	మంగళ	తులా	మఘా
చ	యోగ్యాయన	జగతీ	శుక్ర	వృశ్చికం	పుబ్బ
ఛ	గోపాల్యాయన	అతిజగతీ	శుక్ర	వృశ్చికం	ఉత్తర
జ	నషక	శక్వరీ	శుక్ర	వృశ్చికం	ఉత్తర
ఝ	అజ	శక్వరీ	శుక్ర	వృశ్చికం	హస్తా
ఞ	కాశ్యప	అతిశక్వరీ	శుక్ర	వృశ్చికం	హస్తా
ట	శునక	అష్టి	బుధ	ధను	చిత్రా
ఠ	సామనస్య	అత్యష్టి	బుధ	ధను	చిత్రా

వర్ణము	ఋషి	ఛందస్సు	గ్రహము	రాశి	నక్షత్రము
డ	కారణ	ధృతి	బుధ	ధను	స్వాతి
ఢ	మాండవ్య	అతిధృతి	బుధ	ధను	విశాఖా
ణ	మాండవ్య	అతిధృతి	బుధ	ధను	విశాఖా
త	సాంకృత్యాయన	కృతి	బృహస్పతి(గురు)	మకరం	అనూరాధా
థ	సాంకృత్యాయన	కృతి	బృహస్పతి	మకరం	అనూరాధా
ద	సాంకృత్యాయన	కృతి	బృహస్పతి	మకరం	అనూరాధా
ధ	సాంకృత్యాయన	కృతి	బృహస్పతి	మకరం	జ్యేష్టా
న	కాత్యాయన	ప్రకృతి	బృహస్పతి	మకరం	మూల
ప	కాత్యాయన	ప్రకృతి	శనైశ్చర	కుంభం	మూల
ఫ	కాత్యాయన	ప్రకృతి	శనైశ్చర	కుంభం	మూల
బ	దాక్షాయణ	ఆకృతి	శనైశ్చర	కుంభం	పూర్వాషాఢా
భ	వ్యాఘ్రాయణ	వికృతి	శనైశ్చర	కుంభం	ఉత్తరాషాఢా
మ	శాండిల్య	సంకృతి	శనైశ్చర	కుంభం	శ్రవణా
య	కాండల్య	అతికృతి (అభికృతి)	సోమ(చంద్ర)	మీనము	త్రివిష్ఠా (ధనిష్ఠా)
ర	కాండల్య	అతికృతి	సోమ	మీనము	త్రివిష్ఠా
ల	దాండ్యాయన	ఉత్కృతి	సోమ	మీనము	శతభిషా
వ	జాతాయన	దండక	సోమ	మీనము	ప్రోష్టపదా (పూర్వాభాద్రా)
శ	లాట్యాయన	దండక	సోమ	కన్య	ప్రోష్టపదా (పూర్వాభాద్రా)
ష	జయ	దండక	సోమ	కన్య	ఉత్తరాభాద్రా
స	జయ	దండక	సోమ	కన్య	ఉత్తరాభాద్రా
హ	జయ	దండక	సోమ	మీనము	ఉత్తరాభాద్రా
ళ	మాండవ్య	దండక	సోమ	కన్య	రేవతీ
క్ష	మాండవ్య	దండ	సోమ	మీనం	ఉత్తరాభాద్రా

నోట్ : ఋషి-ఛందస్సులను శారదాతిలకతంత్రము నుండి గ్రహము- రాశి- నక్షత్రములను శ్రీ ప్రపంచసారతంత్రము నుండి గ్రహింపబడినవి

- వ్యాఖ్యాత

వివిధ దైవముల ధ్యానశ్లోకములు

1. వరసిద్ధివినాయకః

శ్లో ॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వ విఘ్నోపశాంతయే ॥ -1

2. ప్రాణశక్తిఃదేవతా

శ్లో ॥ పాశం చాపా నృక్కపాలే సృణీషూన్
శూలం హస్తై ర్బిభ్రతీ రక్తవర్ణామ్ ।
రక్తోదన్వత్పోత రక్తాంబుజస్థాం
దేవీం ధ్యాయేత్ప్రాణ శక్తిం త్రినేత్రామ్॥ -2

3. అగ్నిదేవతా

శ్లో ॥ త్రినేత్ర మారక్తతనుం సుశుక్లవస్త్రం సువర్ణస్రజమగ్నిమీడే ।
వరాభయస్వస్తిక శక్తిహస్తం పద్మస్థమాకల్ప సమూహయుక్తమ్॥ -3

4. ప్రసన్నగణేశః

శ్లో ॥ ఉద్యద్దినేశ్వర రుచిం నిజహస్త పద్మైః
పాశాంకుశాఽభయవరాన్ దధతం గజాస్యం ।
రక్తాంబరం సకల దుఃఖహరం గణేశం
ధ్యాయేత్ప్రసన్నమఖిలాభరణాభిరామమ్ ॥ -4

5. ఉన్మత్త వినాయకః

శ్లో ॥ చతుర్భుజం రక్తతనుం త్రినేత్రం,
పాశాంకుశౌ మోదక పాత్ర దంతౌ ।
కరైర్దధానం సరసీరుహస్థం,
ఉన్మత్త ముచ్ఛిష్ట గణేశమీడే ॥ -5

6. ఉచ్ఛిష్ట గణేశః

శ్లో ॥ శరాం ధనుః పాశసృణీ స్వహస్తై
ర్ధధానమారక్త సరోరుహస్థమ్ ।
వివస్త్రపత్న్యా సురత ప్రవృత్త
ముచ్ఛిష్ట మంబాసుతమాశ్రయేఽహమ్ ॥ -6

7. శక్తి వినాయకః

శ్లో ॥ విషాణాంకుశా వక్షసూత్రం చపాశం,
దధానం కరైర్మోదకం పుష్కరేణ ।
స్వపత్న్యియుతం హేమభూషాంబరాఢ్యం,
గణేశం సముద్యద్దినేశాభ మీడే ॥ -7

8. లక్ష్మీగణేశః

శ్లో ॥ దంతాభయే చక్రధరౌ దధానం,
కరాగ్రగస్వర్ణఘటం త్రినేత్రం ।
ధృతాబ్ధయాలింగితమబ్ధిపుత్ర్యా
లక్ష్మీ గణేశం కనకాభమీడే ॥ -8

9. త్రైలోక్యమోహన గణేశః

శ్లో ॥ గదాబీజ పూరే ధనుశ్శూల చక్రే
సరోజోత్పలే పాశధాన్యాగ్ర దన్తాన్ ।
కరైస్సందధానం స్వశుండాగ్రరాజన్
మణింకుంభమంకాధిరూఢ స్వపత్న్యా ॥ -9

శ్లో॥ సరోజన్మనా భూషణానాంబరేణోజ్జ్వల
ద్ధస్త తన్వ్యా సమాలింగితాంగం ।

కరీంద్రాననం చంద్రచూడం త్రినేత్రం
జగన్మోహనం రక్తకాంతిం భజేఽహమ్ ॥ -10

10. హరిద్రా గణేశః

శ్లో ॥ పాశాంకుశౌ మోదకమేకదంతం
కరైర్దధానం కనకాసనస్థం ।
హరిద్రఖండ ప్రతిమం త్రినేత్రం
పీతాంశుకం రాత్రి గణేశమీడే ॥ -11

11. కాళీదేవతా

శ్లో ॥ సద్యచ్ఛిన్నశిరః కృపాణమభయం హస్తై ర్వరం బిభ్రతీం ।
ఘోరాస్యం శిరసా స్రజా సురుచిరామన్ముక్తకేశావళిమ్॥
సృక్కృసృక్ప్రవహాంశ్మశాన నిలయాంశ్రుత్యోశ్శవాలంకృతిం
శ్యామాంగీం కృతమేఖలాం శవకలైః దేవీం భజే కాళికామ్॥ -12

12. సుముఖీదేవతా

శ్లో ॥ గుంజానిర్మితహారభూషితకుచాం సద్యోవనోల్లాసినీం ।
హస్తాభ్యాం నృకపాల ఖడ్గలతికే రమ్యేముదా బిభ్రతీమ్ ॥
రక్తాలంకృతవస్త్రలేపనలసద్దేహప్రభాం ధ్యాయతాం ।
నృణాంశ్రీసుముఖీ శవాసనగతాంస్యుస్సర్వదా సంపదః ॥-13

13. తారాదేవి

శ్లో ॥ విశ్వవ్యాపకవారిమధ్య విలసచ్ఛ్వే తాంబుజన్మస్థితాం ।
కర్త్రీం ఖడ్గకపాల నీలనళినై రాజత్కరాం నీలభామ్ ॥
కాంచీకుండల హారకంకణలసత్కేయూరమంజీరతా,
మాప్తై ర్నాగవరైర్విభూషితతనూమారక్తనేత్రత్రయీామ్॥-14

పింగోగ్రైకజటాం లసత్సురసనాం దంష్ట్రాంకరాళాననాం।
చర్మద్వైపివరం కటౌవిదధతీం స్వేతాస్థిపట్టాలికామ్॥
అక్షోభ్యేణ విరాజమానశిరసం స్మేరాననాంభోరుహాం ।
తారాం శావహృదాసనాం దృఢకుచామంబాం త్రిలోక్యాస్మరేత్॥ -15

14. నారాయణీదేవి

శ్లో ॥ స్వేతాంబరాం శారద చంద్రకాంతిం,
సద్భూషణాం చంద్ర కళావతంసామ్।
కర్త్రీం కపాలాన్విత పాణి పద్మాం,
తారాం త్రినేత్రాం ప్రభజేఽఖిలర్ద్యైః॥ -16

15. నీల సరస్వతీదేవి-1

శ్లో ॥ ఘంటాశిరశ్శూల మసిం కరాగ్రైః
సంబిభ్రతీం చంద్రకళావతంసాం ।
ప్రమంధతీం పాదతలే పశుం తాం
భజే ముదా నీల సరస్వతీశామ్॥ -17

15 ఎ. నీల సరస్వతీదేవి-2

శ్లో ॥ శవాసనాం సర్వవిభూషణాఢ్యం,
కర్త్రీం కపాలాం చషకం త్రిశూలమ్।
కరైర్దధానాం నరముండమాలాం,
త్ర్యక్షాం భజే నీల సరస్వతీం తామ్॥ -18

16. తారేశీ సాత్విక దేవతా

శ్లో ॥ స్వేతాంబరాఢ్యాం హంసస్థాం ముక్తాభరణ భూషితాం ।
చతుర్వక్త్రామష్టభుజైర్దధానాం కుండికాంబుజే॥ -19

శ్లో॥ వరాభయే పాశశక్తీ అక్షస్రక్పుష్పమాలికే ।
శబ్దపాథో నిధౌ ధ్యాయే త్స ృష్టిధ్యానముదీరితమ్॥ -20

17. తారేశీ రాజసదేవతా

శ్లో ॥ రక్తాసనాం రక్తసింహాసనస్థాం హేమభూషితాం ।
ఏకవక్త్రాం వేదసంఖ్యైర్భుజై స్సం బిభ్రతీం క్రమాత్॥ -21

శ్లో॥ అక్షమాలాం పానపాత్రమభయం వరముత్తమం ।
శ్వేతద్వీపస్థితాం ధ్యాయేత్ స్థితిధ్యానమిదం స్మృతమ్॥ -22

18. తారేశీ తామసదేవతా

శ్లో ॥ కృష్ణాంబరాఢ్యాం నౌకస్థమస్థ్యాభరణభూషితాం,
నవవక్త్రాంబుజై రష్టాదశభిర్దధతీం వరమ్॥ -23

అభయం పరశుం దర్వీం ఖడ్గం పాశుపతం హలం।
భిండిం శూలం చ ముసలం కర్త్రీం శక్తిం త్రిశీర్షకమ్॥ -24

సంహారాస్త్రం వజ్రపాశౌ ఖట్వాంగం గదయా సహ।
స్తాంభోధౌ స్థితాం ధ్యాయేత్సంహార ధ్యానమీదృశమ్॥ -25

19. ఛిన్నమస్తాదేవి

శ్లో ॥ భాస్వన్మండల మధ్యగాం నిజశిరశ్ఛిన్నం వికీర్ణాలకం।
స్ఫారాస్యం ప్రపిబద్గళాత్స్వరుధిరం వామంకరే బిభ్రతీమ్॥

యాభాసక్తరతిస్మరోపరిగతాం సఖ్యౌనిజే డాకినీ ।
వర్ణిన్యౌ పరిదృశ్య మోదకలితాం శ్రీఛిన్నమస్తాం భజే॥ -26

౨౦. రేణుకాంబాదేవి

శ్లో ॥ గుంజాఫలా కల్పిత హారరమ్యాం
శ్రుత్యోశ్శిఖండం శిఖినోవహన్తీమ్।
కోదండ బాణౌ దధతీం కరాభ్యాం
కటిస్థవల్కాం శబరీం స్మరేయమ్॥ -27

౨1. స్వయంవర కళాదేవి

శ్లో ॥ శంభుం జగన్మోహన రూప పూర్ణం
విలోక్యలజ్జాకులితాం స్మితాఢ్యామ్ ।
మధూకమాలాం స్వసఖీ కరాభ్యాం
సంబిభ్రతీ మద్రిసుతాం భజేఽహమ్॥ -28

౨౨. మధుమతీ దేవి

శ్లో ॥ అహిలతాదళ నీల సరోజయుక్
కరయుగాం మణికాంచన పీఠగామ్।
అమరనాగవధూగణ సేవితాం
మధుమతీమఖిలార్థకరీం భజే ॥ -29

౨3. ప్రమదా దేవి

శ్లో ॥ కేయూరముఖ్యాభరణాభిరామాం
వరాభయే సందధతీం కరాభ్యామ్ ।
సంక్రం దనాద్యామరసేవ్య పాదాం
సత్కాంచనాభాం ప్రమదాం భజామి ॥ -30

24. బందీదేవి

శ్లో ॥ సతోయపాథోద సమాన కాంతి
మంభోజ పీయూష కరీరహస్తామ్।

సురాంగనా సేవిత పాదపద్మాం
భజామి బందీం భవబంధ ముక్త్యై ॥ -31

౨5. వటయక్షిణీ దేవి

శ్లో ॥ అరుణ చందన వస్త్ర విభూషితాం,
సకల తోయద తుల్య తనూరుహామ్ ।
స్మరకురంగదృశం వటయక్షిణీం
క్రముక నాగలతా దళయుక్కరామ్॥ -32

౨6. యక్షిణీదేవి

శ్లో ॥ సువర్ణప్రభా రత్నభూషాభిరామం
జపాపుష్ప సచ్ఛాయ వాసో యుగాఢ్యాం ।
చతుర్దిక్షు దాసీ గణైస్సేవితాంఘ్రిం,
భజే సర్వసౌఖ్య ప్రదాం యక్షిణీం తామ్॥ -33

27. వారాహీదేవి

శ్లో ॥ విద్యుద్రోచిర్హస్త పద్మైర్దధానా
పాశం శక్తిం ముద్గరం చాంకుశంచ ।
నేత్రోద్భూతైర్వీతిహోత్రై స్త్రినేత్రా
వారాహీ నః శత్రువర్గం క్షిణోతు॥ -34

28. ధూమావతీ దేవి

శ్లో ॥ అత్యుచ్ఛామలినాంబరాఖిల జనోద్వేగావహా దుర్మనా।
రూక్షాక్షి త్రితయా విశాల దశనా సూర్యోదరీ చంచలా॥
ప్రస్వేదాంబుచితా క్షుదాకులతనుః కృష్ణాతిరూక్షప్రభా।
ధ్యేయా ముక్తకచా సదాప్రియ కలిర్ధూమావతీ మంత్రిణా॥ -35

29. కర్ణపిశాచినీ

శ్లో ॥ చితాసనస్థా నరముండమాలాం,
విభూషితామస్థిమణీన్కరాబ్జైః
ప్రోతాంనరాంత్రైర్దధతీం కువస్త్రాం,
భజామహే కర్ణపిశాచినీం తామ్॥ -36

30. శీతలా దేవి

శ్లో ॥ దిగ్వాస సంమార్జనికాంచ శూర్పం
కరద్వయే సందధతీం ధనాభామ్ ।
శ్రీశీతలాం సర్వరుజాప హన్త్రీం
రక్తాంగరాగ స్రజమర్చయామి॥ -37

31. స్వప్నేశ్వరీ దేవి

శ్లో ॥ వరాభయే పద్మయుగం దధానం
కరైశ్చతుర్భిః కనకాసనస్థాం ।
సితాంబరాం శారద చంద్రకాంతిం
స్వప్నేశ్వరీం నౌమి విభూషణాఢ్యామ్॥ -38

32. మాతంగీదేవి

శ్లో ॥ ఘనశ్యామలాంగీం స్థితాం రత్నపీఠే
శుకస్యోదితం శృణ్వతీం రక్తవస్త్రామ్ ।
సురాపానమత్తాం సరోజస్థితాం శ్రీం
భజే వల్లకీం వాదయంతీం మతంగీమ్॥ -39

33. బాణేశీ దేవతా

శ్లో ॥ ఉద్యద్భాస్వత్సన్నిభా రక్తవస్త్రా
నానా రత్నాలం కృతాంగీ వహంతీ ।

హస్తైః పాశంచాంకుశం చాపబాణైః
బాణేశీ నః కామపూర్తిం విధత్తామ్॥ -40

34. కామేశీ దేవతా (కామేశ్వరీదేవి)

శ్లో ॥ పాశాంకుశావిక్షు శరాసనబాణౌ
కరైర్వహంతీమరుణాంశుకాఢ్యామ్ ।
ఉద్యత్పతంగాభిరుచిం మనోజ్ఞాం
కామేశ్వరీం రత్నచితాం ప్రణౌమి॥ -41

35. బాలాత్రిపురా దేవతా

శ్లో ॥ రక్తాంబరాం చంద్ర కళావతంసాం,
సముద్యదాదిత్య నిభాం త్రినేత్రాం।
విద్యాక్షమాలాఽభయదామహస్తాం,
ధ్యాయామి బాలామరుణాంబుజస్థామ్॥ -42

36. వాగ్బీజ దేవతా

శ్లో ॥ విద్యాక్షమాలా సుకపాల ముద్రా
రాజత్కరాం కుంద సమాన కాంతిమ్ ।
ముక్తాఫలాలంకృతి శోభితాంగీం
బాలాం స్మరే ద్వాఙ్మయ సిద్ధిహేతోః ॥ -43

37. కామబీజ దేవతా

శ్లో ॥ భజేత్కల్ప వృక్షాధ ఉద్దీప్తరత్నా
సనే సన్నిషణ్ణాం మదాఘూర్ణితాక్షీమ్।
కరైర్బీజపూరం కపాలేక్షు చాపం
సపాశాంకుశాం రక్తవర్ణం దధానామ్॥ -44

38. సౌభాగ్యబీజ దేవతా

శ్లో ॥ వ్యాఖ్యాన ముద్రాఽమృత కుంభవిద్యా
మక్షస్రజం సందధతీం కరాగ్రైః ।
చిద్రూపిణీం శారద చంద్రకాంతిం
బాలాం స్మరే న్మౌక్తిక భూషితాంగీమ్॥ -45

39. త్రిపురాబాలా దేవి

శ్లో ॥ పాశాంకుశౌ పుస్తకమక్ష సూత్రం
కరైర్దధానా సకలామరార్చ్యా ।
రక్తా త్రినేత్రా శశిశేఖరే యం
ధ్యేయాఖిలర్ద్యై త్రిపురాత్ర బాలా ॥ -46

40. మాతంగీ దేవతా

శ్లో ॥ మాణిక్యాభరణాన్వితాం స్మితముఖీం నీలోత్పలాభాంబరాం।
రమ్యాలక్తక లిప్తపాద కమలాం నేత్రత్రయోల్లాసినీమ్॥
వీణావాదన తత్పరాం సురనతాం కీరచ్ఛద శ్యామలాం।
మాతంగీం శశిశేఖరామను భజేత్తాంబూల పూర్ణాననమ్॥ -47

41. అన్నపూర్ణా దేవి

శ్లో ॥ తప్తస్వర్ణనిభా శశాంకమకుటా రత్నప్రభా భాసురా ।
నానావస్త్ర విరాజితాత్రినయనా భూమీరమాభ్యాం యుతా॥

దర్వీహాటక భాజనం చ దధతీ రమ్యోచ్ఛ పీనస్తనీ ।
నృత్యం తం శివమాకలయ్యముదితా ధ్యేయాన్నపూర్ణేశ్వరీ॥ -48

42. త్రైలోక్యమోహన గౌరీ

శ్లో ॥ గీర్వాణ సంఘార్చిత పాద పంకజాఽ
రుణా ప్రభా బాల శశాంక శేఖరా ।
రక్తాంబరా లేపన పుష్పయుక్ముదే
సృణిం సపాశం దధతీ శివాస్తు నః ॥ -49

43. జ్యేష్ఠాలక్ష్మీ దేవి

శ్లో ॥ ఉద్యద్భాస్కర సన్నిభా స్మితముఖీ రక్తాంబరా లేపనా
సత్కుంభం ధనభాజనం సృణిమథో పాశం కరైర్బిభ్రతీ॥
పద్మస్థా కమలేక్షణా దృఢకుచా సౌందర్యవారాంన్నిధి ।
-ర్ధ్యాతవ్యా సకలాభిలాష ఫలదాశ్రీజ్యేష్ఠ లక్ష్మీరియం॥ -50

44. అన్నదా దేవి

శ్లో ॥ కల్పద్రుమాధో మణి వేదికాయాం
సమాస్థితే వస్త్ర విభూషణాఢ్యా
భూమిశ్రియౌ వాంఛిత వామదక్షే
సంచింతయేద్దేవి మునీంద్ర వంద్యే॥ -51

45. కుబేర

శ్లో ॥ ధనపూర్ణం స్వర్ణకుంభం తథారత్నకరండకం ।
హస్తాభ్యాం విప్లతంవ ఖర్వ కరపాదం చ తుందిలమ్॥ -52

46. ప్రత్యంగిరా దేవతా

శ్లో ॥ ఆశాంబరా ముక్తకచా ఘనచ్ఛవి-
-ర్ధ్యేయా సచర్మాసి కరాహి భూషణా।

దంష్ట్రోగ్రవక్త్రా గ్రసితా హి తాన్వయా
ప్రత్యంగిరా శంకర తేజ సేవితా॥ -53

47. ఉగ్రప్రత్యంగిరా

శ్లో ॥ సింహారూఢాతికృష్టా త్రిభువన భయకృద్రూపముగ్రంవహంతీ
జ్వాలావక్త్రా వసానా నవవసనయుగం నీలమణ్యాభకాంతిః
శూలం ఖడ్గం విహంతీ నిజకరయుగళే భక్తరక్షైక దక్షా
సేయుంప్రత్యంగిరా సంక్షపయతురిపుభిర్నిర్మితంవోఽభిచారః॥ -54

48. బగళా (బకళా) ముఖి

శ్లో ॥ సౌవర్ణాసన సంస్థితాం త్రినయనాం పీతాంశుకోల్లాసినీం,
హేమాభాంగరుచిం శశాంకమకుటాం సచ్చంపకస్రగ్యుతామ్।
హస్తై ర్ముద్గర పాశవజ్ర రసనాస్సంబిభ్రతీం భూషణైః,
వ్యాప్తాంగీం బగ(క) ళాముఖీం త్రిజగతాంసంస్తంభినీం చింతయేత్-55

49. స్వప్నవారాహీ

శ్లో ॥ మేఘశ్యామరుచిం మనోహరకుచాం నేత్రత్రయోద్భాసితాం,
కోలాస్యాం శశిశేఖరామచలయా దంష్ట్రాతలే శోభినీమ్,
బిభ్రాణాం స్వకరాంబుజై రలసితాం చర్మాపి పాశంసృణిం
వారాహీమను చింతయే ద్వయవరారూఢాం శుభాలంకృతిమ్॥ -57

50. వార్తాళీ

శ్లో ॥ రక్తాంభోరుహ కర్ణికోపరిగతే శావాసనే సంస్థితాం।
ముండస్రక్పరి రాజమానహృదయాం నీలాశ్మ సద్రోచిషమ్।
హస్తాబ్జై ర్ముసలం హలాభయ వరాన్ సంబిభ్రతీం సత్కుచాం,
వార్తాళీ మరుణాంబరాం త్రినయనాం వందేవరాహాననమ్॥ -58

51. వార్తాళీసుత దేవతా

శ్లో ॥ శూలం నాగం చ డమరుం కపాలం దధతం కరైః।
ఇంద్రనీలనిభం నగ్నం జటాభార విరాజితమ్॥ -59

52. శ్రీమత్త్రిపుర సుందరీ

శ్లో ॥ బాలార్కాయుత తేజసం త్రినయనాం రక్తాంబరోల్లాసినీం।
నానాలంకృతిరాజమాన వపుషం బాలోడురాట్శేఖరామ్॥
హస్తై రిక్షు ధనుస్సృణిం సుమశరం పాశం ముదా బిభ్రతీం।
శ్రీచక్రస్థిత సుందరీం త్రిజగతామాధారభూతాంస్మరేత్॥ -60

53. గోపాలసుందర దేవతా

శ్లో ॥ క్షీరాంభోధిస్థ కల్పద్రుమవన విలసద్రత్నయుఙ్మంటపాంతః,
ప్రోద్యచ్ఛ్రీపీఠ సంస్థం కరధృత జలజారిక్షు చాపాఽంకుశేషు

పాశం వీణా సువేణుం దధతమవనిమాశోభితం రక్తకాంతిం।
ధ్యాయేద్గోపాలమీశం విధిముఖవిబుధైరీడ్యమానం సమంతాత్॥ -61

54. శ్రీమదాంజనేయః

శ్లో ॥ బాలార్కయుత తేజసం త్రిభువనప్రక్షోభకం సుందరం।
సుగ్రీవాది సమస్త వానరగణైః సంసేవ్యపాదాంబుజమ్।
నాదేనైవ సమస్త రాక్షస గణాన్ స్సంత్రాసయంతం ప్రభుం।
శ్రీమద్రామ పదాంబుజ స్మృతిరతం ధ్యాయామివాతాత్మజమ్॥ -62

55. విహితాంజలి హనుమద్దేవతా

శ్లో ॥ 'దహనతప్త సువర్ణసమప్రభం
భయహరం హృదయే విహితాంజలిమ్।

శ్రవణకుండల శోభిముఖాంబుజం
నమతవానరరాజమిహాద్భుతమ్'॥ -63

56. వీరప్రతాప హనుమద్దేవతా

శ్లో ॥ ధ్యాయేద్బాల దివాకరద్యుతినిభం దేవాది దర్పాపహం,
దేవేంద్ర ప్రముఖామరస్తుతపదం రోగారి శోకాపహమ్।
మౌంజీరత్న విచిత్ర కుండల ధరం కౌపీన కృష్ణాజినం
వజ్రప్రాయ మహాబలం కపివరం శ్రీరామదూతం భజే॥ -64

57. శ్రీ నృసింహ దేవతా

శ్లో ॥ తపన సోమహుతాశన లోచనం,
ఘనవిరామ హిమాంశు సమప్రభమ్।
అభయ చక్ర పినాక వరాస్త్రైర్ధత-
-మిందుధరం నృహరిం భజే ॥ -65

58. శ్రీ లక్ష్మీనృసింహ దేవతా

శ్లో ॥ క్షరాబ్ధౌ వసుముఖ్యదైవనికరై రగ్రాది సంవేష్టితః।
శంఖంచక్ర గదాంబుజంనిజకరైర్బిభ్రం త్రినేత్రస్థితః ।
సర్వాధీశ ఫణాతపత్ర లసితః పీతాంబరాలంకృతో
లక్ష్మాశ్లిష్ట కలేబరో నరహరిః తాన్నీల కంఠోముదే॥ -66
సహస్రచంద్రప్రతిమోదయాళుః లక్ష్మీముఖాలోకనలోలనేత్రః
దశావతారైః పరితః పరీతోనృకేసరీ మంగళమాతనోతు॥ -67

59. వేణుగోపాల దేవతా

శ్లో ॥ బృందారణ్యగ కల్పపాదపతలే సద్రత్న పీఠాంబుజే,
శోణాభే వసుపత్రకే స్థితమజం పీతాంబరాలంకృతమ్।
జీమూతాభమనేక భూషణయుతం గోగోపగోపీవృతం,
గోవిందం స్మరసుందరం మునియుతం వేణుం రణంతంస్మరేత్॥ -68

60. త్రైలోక్యమోహన గోపాలః

శ్లో ॥ కల్పానోకహ మూలసంస్థితవయో రాజోన్నతాం సంస్థితం।
పౌష్పంబాణమధేషు చాపకమలే పాశాంకుశే బిభ్రతమ్।
చక్రం శంఖ గదే కరై రుదధిజా సంశ్లిష్ట దేహం హరిం ।
నానాభూషణ రక్తలేప కుసుమం పీతాంబరం సంస్మరేత్॥ -69

61. రుక్మిణీ వల్లభః

శ్లో ॥ చింతాశ్మయుక్త నిజదోః పరిరబ్ధకాంత,
-మాలింగితం సజలజేన కరేణ పత్న్యా।
సౌవర్ణ నేత్రయుత హస్తమనేక భూషం
పీతాంబరం భజత కృష్ణమభీష్ట సిద్ధ్యైః ॥ -70

62. బాల గోపాలః

శ్లో ॥ హరిం పంచవర్షం వ్రజేధావమానం,
స్వసౌందర్యసంమోహిత స్వర్గయోషమ్ ।
యశోదాసుతం స్త్రీ గణైదృష్టకేళిం,
భజే భూషితం భూషణైర్నూపురాద్యైః ॥ -71

63. శ్రీకృష్ణః

శ్లో ॥ కల్పద్రోరతి రమణీయ వల్లవేభ్యః,
ప్రోద్భూతైర్మణినికరైః ప్రసిక్తమీశమ్।
ధ్యాయే యం కనకనిభాంశుకే వసానం,
భుంజానం దధి నవనీత పాయసాని ॥ -72

64. పుత్రప్రద శ్రీకృష్ణః

శ్లో ॥ విజయేనయుతో రతస్థితః,
ప్రసమానీయ సముద్రమధ్యతః।
ప్రదదత్తనయాన్ద్విజన్మనే,
స్మరణీయో వసుదేవ నందనః॥ -73

65. విషహర గరుడః

శ్లో ॥ తప్తస్వర్ణనిభం ఫణీంద్రనికరైః క్లుప్తాంగభూషం ప్రభుం,
స్మర్తౄణాం శమయంత ముగ్రమఖిలం నృణాం విషంతత్క్షణాత్।
చంచ్వగ్రప్రచలద్భుజంగ మభయం పాణ్యోర్వరం బిభ్రతం,
పక్షోచ్చారిత సామగీతమమలం శ్రీపక్షిరాజం భజే॥ -74

66. శ్రీ సూర్యనారాయణః

శ్లో ॥ శోణాంభోరుహ సంస్థితం త్రినయనం వేదత్రయీ విగ్రహం,
దానాంభోజయుగాऽభయాని దధతం హస్తైః ప్రవాళప్రభమ్।
కేయూరాంగదహార కంకణధరం కర్ణోల్లసత్కుండలం,
లోకోత్పత్తి వినాశపాలనకరం సూర్యం గుణాబ్ధిం భజే ॥ -75

67. మంగళ (కుజ) గ్రహః

శ్లో ॥ జపాభం శివస్వేదజం హస్త పద్మైః,
గదాశూల శక్తిర్వరం ధారయంతమ్।
అవంతీ సముత్థం సుమేషాసనస్థం,
ధరానందనం రక్తవస్త్రం సమీడే ॥ -76

68. బృహస్పతిః (గురుః)

శ్లో ॥ రత్నాష్టాపద వస్త్రరాశిమమలం దక్షాత్కిరంతం కరా,
-దాసీనం విపణాకరం నిదధతం రత్నాదిరాశౌ పరమ్।

పీతాలేపన పుష్పవస్త్ర మఖిలాలంకార సంభూషితం,
విద్యాసాగర పారగం సురగురుం వందే సువర్ణప్రభమ్॥ -77

69. శుక్రః

శ్లో ॥ శ్వేతాంభోజ నిషణ్ణ మాపణ తటే స్వేతాంబరా లేపనం,
నిత్యం భక్తజనాయ సంప్రదదతం వాసోమణీ స్వాటకమ్।
నామేనైవ కరేణ దక్షిణకరే వ్యాఖ్యాన ముద్రాంకితం।
శుక్రం దైత్యవరార్చితం స్మితముఖం వందే సితాంగప్రభమ్॥ -78

70. వ్యాసః

శ్లో ॥ వ్యాఖ్యాముద్రికయా లసత్కరతలం సద్యోగపీఠస్థితం,
వామేజానుతలే దదానమపరం హస్తం సువిద్యానిధిమ్।
విప్రవ్రాత వృతం ప్రసన్నమనసం పాదోరుహాంగద్యుతిం,
పారాశర్యమతీవ పుణ్యచరితం వ్యాసం స్మరేత్సిద్ధయే ॥ -79

71. మహామృత్యుంజయః

శ్లో ॥ హస్తాంభోజ యుగస్థ కుంభయుగళాదుద్ధృత్య తోయం శిరం,
సించంతం కరయోర్యుగేనదధతం స్వాంకేన కుంభౌకరౌ।
అక్షస్రజ్ మృగహస్త మంబుజగతం మూర్ధస్థ చంద్రస్రవ,
-త్పీయూషోన్నతనుంభజే సగిరిజం మృత్యుంజయం త్ర్యంబకమ్॥ -80

72. మృత్యుంజయ

శ్లో ॥ కైలాసాచల సన్నిభం, త్రినయనం పంచాస్యమంబాయుతం,
నీలగ్రీవమహీశ భూషణ ధరం వ్యాఘ్రత్వచాప్రావృతమ్।
అక్షస్రగ్వరకుండికా భయకరం చాంద్రీకళాంబిభ్రతం,
గంగాంభో విలసజ్జటం దశభుజం వందేమహేశం పరమ్॥ -81

73. కుబేరః

శ్లో ॥ మనుజవాహ్యపి విమానవరస్థితం, గరుడరత్ననిభం నిధినాయకమ్।
శివసఖంముకుటాది విభూషితం, వరగదే దధతం భజతుందిలమ్॥ -82

74. గంగాదేవి

శ్లో ॥ ఉత్ఫుల్లామల పుండరీక రుచిరా కృష్ణేశ వింద్యాత్మికా,
కుంభేష్టాభయ తోయజానిదధతీ శ్వేతాంబరాలంకృతా।
హృష్టాస్యా శశిశేఖరాఖిలనదీ శోణాదిభిస్సేవితా,
ధ్యేయా పాపవినాశినీ మకరగా భాగీరథీ సాధకైః ॥-83

75. మణికర్ణికా తీర్థ దేవతా

శ్లో ॥ ఫుల్లేందీవర నిర్మితాం కరతలే మాలామసవ్యే కరే,
బీజాపూరఫలం సితాంబుజ మయీం మాలా దధానాహృది।
శ్వేతక్షౌమ వృతాశర ద్విధునిభాత్ర్యక్షానిబద్ధాంజలిం,
ధ్యాతవ్యామణికర్ణికా రవిసమా తోయే శకాష్ఠాముఖీ॥-84

76. కార్తవీర్యార్జునః

శ్లో ॥ ఉద్యత్సూర్య సహస్ర కాంతిరఖిల క్షోణీధవైర్వందితో,
హస్తానాం శతపంచకేన చ దధచ్చాపానిషూం స్తావతా।
కంఠే హాటక మాలయా పరివృత శ్చక్రావతారోహరేః,
పాయాత్స్యందనగోఽరుణాభవసనఃశ్రీకార్తవీర్యోనృపః ॥-85

77. కాళరాత్రీదేవి

శ్లో ॥ ఉద్యన్మార్తాండకాంతిం విగళిత కబరీం కృష్ణవస్త్రావృతాంగీం,
దండం లింగం కరాబ్జైర్వరమథ భువనం సందధానం త్రినేత్రామ్।
నానా కల్పైషు భాసాం స్మితముఖ కమలాం సేవితాం దైవసంఘైః
మాయాం రాజ్ఞీం మనోభూ శరవికల తనూ మాశ్రయేకాళరాత్రిమ్॥ -86

78. మహాకాళీ

శ్లో ॥ ఖడ్గం చక్ర గదేషు చాప పరిఘా శూలం భుశుండీం శిరః,
శంఖం సందధతీంకరైస్త్రి నయనాం సర్వాంగభూషావృతామ్।
యామస్తౌత్స్వపితే హరౌ కమలజో హంతుం మధుం కైటభం,
నీలాశ్మద్యుతి మాస్యపాద దశకాం సేవే మహాకాళికామ్॥ -87

79. మహాలక్ష్మి

శ్లో ॥ అక్షస్రక్పరశూ గదేషు కులిశం పద్మం ధనుః కుండికాం,
దండం శక్తిమసించ చర్మ జలజం ఘంటాం సురాభాజనమ్।
శూలం పాశసుదర్శనేచ దధతీం హస్తైః ప్రవాళప్రభాం,
సేవే సైరిభ మర్దినీమిహ మహాలక్ష్మీం సరోజస్థితామ్॥ -88

80. మహా సరస్వతీ

శ్లో ॥ ఘంటాం శూలహలాని శంఖముసలే చక్రం దనుస్సాయకం,
హస్తాబ్జైర్దధతీం ఘనాంత విలసచ్ఛీ (త్+శీ)తాంశుతుల్యప్రభామ్।
గౌరీదేహసముద్భవాం త్రిజగతామాధారభూతాం మహా,
పూర్వామత్ర సరస్వతీ మనుభజే శుంభాది దైత్యార్దినీమ్॥ -89

81. కుక్కుటమంత్ర దేవతా

శ్లో ॥ సర్వాలంకృతి దీప్త కంఠ చరణో హేమాభ దేహద్యుతిః,
పక్షద్వంద్వ విధూననేతి కుశలస్సర్వామరాభ్యర్చితః ।
గౌరీహస్తసరోజ గోరుణశిఖస్సర్వార్థ సిద్ధిప్రదో,
రక్తం చంచుపుటం దధచ్చలపదః చాయాన్నిజాన్ కుక్కుటాన్॥ -90

82. శాస్త్ర భైరవః

శ్లో ॥ సాధ్యస్వపాశేన విబంధ్యగాఢం,
నిపాతయంతంఖలు సాధకస్య।
పాదాబ్జయోర్దండ ధరం త్రినేత్రం,
భజేత శాస్త్రారమభీష్టసిద్ధ్యై॥ -91

83. పార్థివలింగ పంచాయతన దేవతా

శ్లో ॥ దక్షాంకస్థం గజపతిముఖం ప్రామృశన్దక్ష దోష్ణా,
వామోరుస్థాఽగపతి తనయాంకే గుహంచాపరేణ ।
ఇష్టాభీతిపరకరయుగే ధారయన్నిందు కాంతిః,
సోవ్యాదస్మాం స్త్రి భువననతో నీలకంఠ స్త్రినేత్రః ॥ -92

84. యమః (యమధర్మరాజః)

శ్లో ॥ వాథస్సంయుతమేఘసన్నిభతనుః ప్రద్యోతనస్యాత్మజో,
నృణాం పుణ్యకృతాం శుభావహవపుః పాపీయసాందుఃఖకృత్।
శ్రీమద్దక్షిణదిక్పతిర్మహిషగో భూషాంబరాలంకృతో
ధ్యేయస్సంయమినీపతిః పితృగణస్వామీ యమో దండభృత్॥-93

85. చిత్రగుప్తః

శ్లో ॥ కిరీటోజ్జ్వలం వస్త్రభూషాభిరామం,
విచిత్రాసనాసీనమిందు ప్రభాస్యమ్।
నృణాంపాపపుణ్యాని పత్రేలిఖితం,
భజే చిత్రగుప్తం సభాయం యమస్య॥ -94

86. ఆసురీ దుర్గా

శ్లో ॥ శరచ్చంద్ర కాంతిర్వరా భీతిశూలం,
సృణీం హస్త పద్మై ర్దధానాంబుజస్థామ్।
విధూషాం వరాధ్యాది యజ్ఞోపవీతాం,
ముదాధర్వపుత్రీ కరోత్వాసురీ నః । -95

87. భైరవః

శ్లో ॥ గాంగేయ పాత్రం డమరుం త్రిశూలం,
వరంకరైస్సందధతం త్రినేత్రమ్।
దేవ్యాయుతం తప్త సువర్ణ వర్ణం,
స్వర్ణాకృషం భైరవమాశ్రయామః ॥ -96

// వివిధ దైవముల ధ్యాన శ్లోకములు (మంత్రమహోదధినుండి) సమాప్తం //

"మరికొన్ని ధ్యానశ్లోకములు"

నోట్ :మంత్రమహోదధియందు 87 మంది వివిధ దైవములకు సంబంధించిన ధ్యాన శ్లోకములీయబడినవి. ఇక్కడ మరికొన్ని దైవముల ధ్యానశ్లోకములను కూడ ఇచ్చుచున్నాను. పాఠకులు వివిధ దైవములపై భక్తి, ఇష్టములను కలిగివుంటారు కదా! అందుకే మరికొన్ని

- వ్యాఖ్యాత

88. ఆదిలక్ష్మి

శ్లో ॥ మరకతాంగీం మహాలక్ష్మీం సర్వదేవాది పూజితాం ।
పద్మహస్తాం త్రినయనాం దేవీం కామేశ్వరీం భజే ॥ -97

89. శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య

శ్లో ॥ గాంగేయం వహ్నిగర్భం శరవణజనితం జ్ఞానశక్తిం కుమారం,
బ్రహ్మణ్యం స్కందదేవం గుహమమలగుణం రుద్రతేజస్వరూపం।
సేనాన్యం తారకఘ్నం గురుమచలమతిం కార్తికేయం షడాస్యం
సుబ్రహ్మణ్యం మయూరధ్వజరథసహితం దేవదేవం నమామి ॥ -98

90. కుమారస్వామి

శ్లో ॥ హిమాద్రిశ్వేతం దిభుజం భుజంగం పరేగాత్రం శిస్మివిషరస్థమ్।
నగేంద్రకన్యాప్రియ పుత్రమాద్యం హృదిస్మరేఽభీష్టప్రదం కుమారమ్॥ -99

91. మృత్యుంజయః

శ్లో ॥ చంద్రమండల పీఠస్థం చంద్రార్థ కృతశేఖరం ।
చంద్రవర్ణం జగద్యోనిం మృత్యుంజయముపాస్మహే ॥ -100

92. బలాఽతిబల

శ్లో ॥ అమృత కరతలార్ద్రౌ సర్వసంజీవనాఢ్యా
వఘహరణ సదక్షౌ వేదసారే మయూఖే ।
ప్రణవమయ వికారౌ భాస్కరాకారదేహౌ,
సతతమనుభవేఽహం తౌ బలాతి బలేశా ॥ -101

93. బాలాత్రిపుర సుందరీ

శ్లో ॥ అరుణకిరణజాలై రంచితాశావకాశా,
విధృతజపవటికా పుస్తకాఽభీతిహస్తా।
ఇతరవరకరాఢ్యా ఫుల్ల కల్హార సంస్థా,
నివసితు హృది భో నిత్య కళ్యాణ శీలా ॥ -102

94. కామేశ్వరీ

శ్లో ॥ త్రిలోచనాం సూర్యసహస్రశోభాం,
సింహాసనస్థాం ద్విభుజాం ధృతాసిం।
పీతాంబరాం విష్ణుమహేశ సేవ్యాం,
కామేశ్వరీం తాం హృదయే స్మరామి॥ -103

95. సరస్వతీ

శ్లో ॥ వాణీం పూర్ణదివాకరోజ్జ్వల ముఖీం కర్పూర కుందప్రభాం,
చంద్రర్ధాంకిత మస్తకాం నిజకరైస్సంబిభ్రతీమాదరాత్।
పరామక్షగుణం సుదాద్యకలశం విద్యాంచ తుంగస్తనీం,
దీవ్యైరాభరణైర్విభూషిత తనుం సింహాధిరూఢాం భజే ॥ -104

96. అన్నపూర్ణా

శ్లో ॥ చంద్రార్థమౌళీం ద్విభుజాం త్రినేత్రాం,
శూలాక్షమాలేసతతం వహంతీం ।
ఏణాసనస్థాం భుజగోపవీతాం
తామన్నపూర్ణాం హృదయే స్మరామి ॥ -105

97. రాజరాజేశ్వరీ

శ్లో ॥ సకుంకుమ విలేపనామళిక చుంబి కస్తూరికాం,
సమందహసితే క్షణాం సవరచాప పాశాంకుశామ్।
అశేషజనమోహినీం అరుణమాల్యభూషాంబరామ్,
జపాకుసుమభాసురాం జపనిధౌ స్మరేదంబికామ్॥ -106

98. తులసీ

శ్లో ॥ యన్మూలే సర్వస్వతీర్థాని యన్మధ్యే సర్వదేవతా,
యదగ్రే సర్వవేదాశ్చ తులసీత్వాం నమామ్యహం ॥
పురాబభూవ యాదేవీ త్వాదౌ బృందావనే వనే,
తేన బృందావనాఖ్యాతా సౌభాగ్యం తాం భజామ్యహమ్॥ -107

99. గౌరీ

శ్లో ॥ గౌరీం ధృతపంకజాం త్రినయనాం శ్వేతాంబరాం సింహగాం,
చంద్రోద్భాసిత శేఖరాం స్మితముఖీం దోర్భ్యాం వహంతీం గదామ్।
విష్ణ్వింద్రాంబుజయోని కామత్రిదశైః సంపూజి తాంఘ్రిద్వయీం,
గౌరీం మానస పంకజే భగవతీం భక్తేష్టదాం తాం భజే॥ -108

100. హనుమాన్

శ్లో ॥ రామేష్టమిత్రం జగదేకవీరం,
ప్లవంగరాజేంద్రకృతప్రణామం ।
సుమేరు శృంగాగ్ర మచింత్యమాద్యం,
హృదిస్మరేఽహం హనుమంతమీడ్యమ్॥ -109

ఇది శతదేవతాయాః ధ్యాన శ్లోకాః సమాప్తః

బీజాక్షర నిఘంటువు

శంకర ఉవాచ

అకారం మృత్యుబీజం చ- ఆకారం పాశ సౌజ్ఞికం
ఇకారం ఉద్యతే మాయా ॥ ఈకారం మాయ సౌజ్ఞికం ॥
ఉకారం జలదం ప్రోక్తం - ఊకార ముచ్చాటనం తథా
ఋకారం క్షోభణ బీజం - ౠకార క్షోభణం తథా
ఌ కారం ద్వేషణం ప్రోక్తం - ౡకార ముచ్చాటనం తథా
ఏకార మంగనా వశ్యం - ఐకారం పురుష వశ్యకం
ఓకారం లోకవశ్యం చ - ఔకారం రాజవశ్యకం
అంకార మస్తివశ్యం చ - అఃకారం మృత్యునాశనం
కకారం కామబీజం చ - ఖకారం గగనం స్మృతం
గకారం విఘ్నరాజ బీజం - ఘకారం స్తంభనం స్మృతం
ఙకారం ప్రాణి బీజం చ- చకారం చండికా స్మృతం
ఛకారం చంద్రమ ప్రోక్తం - జకారం ఊర్ధ్వ సౌజ్ఞికం
టకారోచ్చాటనం బీజం - ఠకారం స్థంభనం స్మృతం
డకారం గారుడం బీజం - ఢకారం తు కుబేరకం
ణకారం యమ బీజం చ -

తకారం ధన బీజం చ - థకారం ధర్మబీజం చ

దకారం మారణస్మృతం - ధకారం దుర్గబీజం చ

నకారం క్రూర సౌజ్ఞికం - ప కార వీరభద్రం చ

ఫకారం వాసుదైవికం - బ కార మశ్వినీ బీజం

భకారం భద్రకాళికం - మకారం కాలరుద్రం చ

యకారం వాయు సౌజ్ఞికం - ర కారం అగ్ని బీజం చ

లకారం శత్రు సౌజ్ఞికం - వ కారం మధ్యబీజం చ

శకారం లక్ష్మీ బీజకం - ష కారం మధ్యబీజం చ

సకారం చ సరస్వతీ - హ కారం శివబీజం చ

ళకారం భూమిబీజకం - క్ష కారం నారసింహం చ

హ్రీంకారం మాయ బీజకం

గమనిక : ఈ గ్రంథమునందలి భాషాదోషములు, వ్యాకరణ విరుద్ధ ప్రయోగములు సవిరంచుటకు యత్నించలేదు భావము ప్రధానముగా గాన-అట్లే ఉంచబడినవి.

ఏలూరి. సీతారామ్

నోట్ : శ్రీ ఏలూరి సీతారామ్ ఎమ్.ఎ. గారు సేకరించిన బీజాక్షర నిఘంటువును సాధక పాఠకుల సౌకర్యార్థము ఇక్కడ నా తెలుగువివరణముతో ఇస్తున్నాను. శ్రీ సీతారామ్‌గార్కి నా కృతజ్ఞతాభివందనములు - వ్యాఖ్యాత

అ

రుద్ర ఉవాచ :
అకారం బ్రహ్మ బీజం చ
సర్వదైవత నాయకం
బీజం స్వాయంభువం పుత్ర్యా
క్షోభణం చ వశం కరం ॥

ఆ

ఆ కారం పాశబీజం చ
పరాశక్తి స్తదైవ చ
శ్వేతమాకర్ష బీజం చ
తపస్సిద్ధిర్వరాననే ॥

ఇ

ఇ కారం విష్ణు దైవతం
శక్తిర్మాయా చ పుష్టిదం
రూపశాంతి ప్రదం శ్రేష్ఠం
వరేణ్యం మోక్ష సిద్ధిదం ॥

ఈ

మాయాదైవత్వ మీకారం
మహామాయం వశీకరం
అంతర్మాయా జగద్వశ్యం
వశీకర్యం వరాననే

ఉ

ఉ కారం లోకదైవత్వం
వాస్తు దైవత్వ మేవచ
బలవర్ధన బీజం చ
కాలదైవత్వ మేనచ ॥

ఊ

ఊ కారం పృథివీ బీజం
ఉచ్చాటం శ్రోత్రమానసం
శ్రోతమానస సంభూత
ప్రేత పిశాచ నాశనం
..... రిపు నాశనం ॥

ఋ

ఋ కారం విధి దైవత్వం
బ్రాహ్మణం క్షోభణం తథా
చిరాయుష్యం తపస్సిద్ధి
పరభోగ్యం వరాననే.

ౠ

శిఖండి బీజం ౠకారం
విధిదైవత్వ మోహదం
జన్మమృత్యు జరావ్యాధి
వర్జనం శ్రీజయప్రదం
ఆకర్షణమితి స్మృతం

ఌ

... కారం తు అశ్వనీ
బీజమేవచ ద్వేష
ణోచ్చాటనం చైవ ఔ
షధి సిద్ధిదం భవేత్

ఏ

ఏ కారం వీరభద్రం స్యాత్
అంగనావశ్యమే వచ
నిగ్రహోను గ్రహకరం
భీషణం జయ వర్ణకం

ఓ

ఓ కారం ఈశ్వరం చైవ
లోకవశ్యకరం భవేత్
మనో వేగం వరం శ్రేష్ఠం
జ్యోతిర్మయ మనుగ్రహం

అం

అం కారం తు మహేశ స్యాత్
రుద్రంచ మృత్యు బీజకం
సర్వలోక జయం కాయ
సిద్ధిదం చిత్ర సిద్ధిదం

ౡ

... కారోచ్చాటనం బీజం
అశ్వనీ ద్వేషణం తథా
తీవ్రబుద్ధిం భిషగ్ సిద్ధిం
సర్వలోక వశంకరం

ఐ

ఐ కారం భారతీ యోనిం
సారస్వత మవాగ్భవం
విద్యా సిద్ధించ పుం వశ్యం
చతుష్షష్ఠి కళాత్మకం

ఔ

ఔ కారం శాంకరీ విద్యా
రాజ వశ్యకరం భవేత్
ఆదిశక్తి స్వరూపం చ
శీఘ్రం దైవోప నాశనం

అః

అః కారం కాలరుద్రస్యాత్
రక్తచారు నికృంతనం
స్వప్రపంచోప సంహారం
పరమాత్మా ప్రబోధనం

క

భైరవ ఉవాచ :
క కారం విషమం ప్రోక్తం
రుద్ర ఉవాచ :
క కారం కామరాజం చ
విషభుగ్బ్రహ్మ బీజకం
సంజీవ నవ శేషాణాం
లోకానాం వృద్ధిదాయకం

గ

భైరవ ఉవాచ :
గ కారం మృత్యు శమనం
రుద్ర ఉవాచ :
గ కారం తు గణేశం స్యాత్
పీతాభం విఘ్న నాశకం
పూర్వాపర స్థితం జ్ఞాపం
భూలోక విజయం శుభం

జ

భైరవ ఉవాచ :
జ కారం కాలబీజం స్యాత్
ప్రాణబీజం చ స్తంభనం
మహోఖిలం జగల్లభ్యం
మరణార్తి భంజనం తథా

ఖ

భైరవ ఉవాచ :
ఖ కారం స్తంభనం స్మృతి
రుద్ర ఉవాచ :
ఖ కారం క్షోభణం జ్ఞేయం
జాహ్నా వీ గారుడం తథా
భోగమోక్షప్రదం పుణ్యం
భుక్తి ముక్తి ఫలప్రదం

ఘ

భైరవ ఉవాచ :
ఘ కారం స్థంభనం ప్రోక్తం
రుద్ర ఉవాచ :
ఘ కారం భైరవం స్థంభం
రక్తాంభం శత్రు నాశనం
మహాఘోర ద్రహో హారం
సారూప్యం జయ వర్ధనం

చ

భైరవ ఉవాచ :
చ కారం అసురఘ్నుం చ
చాముండీ బీజమేవ చ
రుద్ర ఉవాచ :
చ కారం చండబీజం స్యాత్
చండికా బీజ మేవచ
చపలంచ మహో వేదం
ఇచ్ఛా సిద్ధిం జయప్రదం

ఛ

భైరవ ఉవాచ :
ఛ కారం బ్రహ్మరక్షోఘ్నం
రుద్ర ఉవాచ :
ఛ కారం భద్రకాళీయం
ఆవర్తన జయప్రదం
భ్రమనాశం జయం సౌఖ్యం
మరణావర్తి భంజనం

జ

భైరవ ఉవాచ :
జ కారం మృత్యు నాశనం
రుద్ర ఉవాచ :
జ కారం జాతవే దాఖ్యం
జాయతీ ధారణీ ప్రదం
చంద్రబీజం తురీయం చ
అపమృత్యు భయాపహం

ఝ

భైరవ ఉవాచ :
ఝ కారం తురీయం చ
ధర్మార్ధ కామమోక్షదం
కామ్యం వాగ్బంధనం చైవ
వశ్యం చాకర్షణం తథా॥
కర్షణ స్తంభనకరం
ఖేచరత్వం కరోతి చ
రుద్ర ఉవాచ :
ఝ కార మర్ధనారీశం
చంద్రబీజం మతః పరం
స్తంభనాఖ్యం వరం శ్రేష్ఠం
భోగ మోక్షప్రదం తథా

ఞ

భైరవ ఉవాచ :
ఞ కారం మోహనం ప్రోక్తం
రుద్ర ఉవాచ :
ఞ కారం పరమాత్మీయం
శూలబీజం చ మోహనం
మోక్షదం కోటిరుద్రం చ
సర్వజ్ఞాన జయప్రదం

ట

భైరవ ఉవాచ :
ట కారం క్షోభణం తథా
రుద్ర ఉవాచ :
ట కారం వృష్టిదం చైవ
భృగేశోచ్చాటనం తథా
అకృష్టమోషధీ వృద్ధిం
పాతాళ నిధి దర్శనం

ఠ

భైరవ ఉవాచ :
ఠ కారం చంద్రబీజస్య
అవిఘ్నం మృత్యు నాశనం
రుద్ర ఉవాచ :
ఠ కారం స్తంభనం చంద్ర
స్ఫటికం శత్రు నాశనం
రోగపీడాహరం దివ్యం
మహాజ్వర హరం పరం

డ

భైరవ ఉవాచ :
డ కారం గారుడం బీజం
విషసర్ప వినాశనం
రుద్ర ఉవాచ :
డ కారం భార్గవం నేత్రం
వారుణం గారుడం తథా
మృతసంజీనం వశ్యం
మహా మాయా వశం శివే

ఢ

భైరవ ఉవాచ :
ఢ కారం ధనదం బీజం
ధనధాన్య సమృద్ధిదం
చాతుర్లక్ష జపం చైవ
శంఖచక్ర నిధి స్వయం
రుద్ర ఉవాచ :
ఢ కారం ధనబీజం చ
కాపీనం వైష్ణవం యమం
బహుప్రదం బల స్తభం
పాతాళ నిధి దర్శనం

ణ

భైరవ ఉవాచ :
ణ కారం జంభ బీజం చ
త్రిలక్షస్సర్వ సిద్ధిదం
దినే దినే పంచవర్ణం
లభతే నాత్ర సంశయః॥
రుద్ర ఉవాచ :
ణ కారం నంది బీజం చ
స్తంభనం చతథైవ చ
భజనం ఫల భద్రీయం
యక్ష బీజం తథైవ చ
నిత్యత్వా యుధ వీర్యత్వం
రిపుదర్ప వినాశనం
త్రిలక్ష జపతస్సిద్ధి
స్సర్వ కామార్థ సిద్ధిదం

థ

భైరవ ఉవాచ :
థ కారం సర్వరాజీయం
ఉత్తమం మృత్యునాశనం
రుద్ర ఉవాచ :
థ కారం తు పరాశక్తి
ధర్మరాజం త వైవ చ
శాంతిదం పౌష్టికం చైవ
భోగ్యమాయుష్య వర్ధనం

త

భైరవ ఉవాచ :
త కారం వసుబీజం స్యాత్
ధనధాన్య సమృద్ధిదం
రుద్ర ఉవాచ :
త కారం ధనదం వాస్తు
వసుబీజం సుఖం తథా
యక్షకిన్నర సిద్ధానాం
వశీకరం జగత్వశం

ద

భైరవ ఉవాచ :
ద కారం రుద్ర బీజం చ
మోహనం ధనదం భవేత్
రుద్ర ఉవాచ :
ద కారం వారుణం దౌర్గం
శ్యామం సర్వార్థ సాధకం
నిగ్రహాను గ్రహకరం
భోగ మోక్షకరం ధనం

ధ

భైరవ ఉవాచ :
ధ కారం సూర్యబీజం చ
సర్వపుష్టి సమృద్ధిదం
శీతజ్వర వినాశనం
ఆరోగ్యం లభతే నరః
రుద్ర ఉవాచ :
ధ కారం ధర్మబీజం స్యాత్
సూర్యబీజమితీరితం
సర్వదేవ మయం దివ్యం
సర్వదర్శన దర్శకం

ప

భైరవ ఉవాచ :
ప కారం వీరభద్రం చ
సర్వవిఘ్న వినాశనం
రుద్ర ఉవాచ :
ప కారం పాశుపత్యం చ
పర్జన్యం వీరభద్రకం
వ్యోమ బీజం కళాసిద్ధిం
జ్ఞానసిద్ధిం యశస్సుఖం

న

భైరవ ఉవాచ :
న కారం నారసింహం చ
సర్వ కార్యాణి సిద్ధయేత్
రుద్ర ఉవాచ :
న కారం నిర్వికల్పం చ
సావిత్రీ ధూమ బీజకం
వాయువేగ మనోవేగం
స్వేచ్ఛారూపం భవేద్ధ్రువం

ఫ

భైరవ ఉవాచ :
ఫ కారం వాసుదేవత్వం
సర్వసిద్ధి మవాప్ను యాత్
రుద్ర ఉవాచ :
ఫ కారం పాశుపత్యం చ
వాసుదేవం చ భైరవం
మృతకోద్ధాపనం పుణ్యం
సిద్ధిదం చిత్తసిద్ధిదం

బ

భైరవ ఉవాచ :
బ కారమశ్వనీ ప్రోక్తం
విషపిత్తాది రోగజిత్
రుద్ర ఉవాచ :
బ కారంతు త్రిమూర్తి స్యాత్
అశ్వినీ బీజమేవ చ
భిషక్సిద్ధిం తపస్సిద్ధిం
ధాతుస్సిద్ధిం తథై వచ

మ

భైరవ ఉవాచ :
మ కారం కాలరుద్రీయం
స్తంభనం ద్వేషమారకృత్
అణిమాది ప్రదం చైవ
వాంఛాసిద్ధిం ప్రయచ్ఛతి
రుద్ర ఉవాచ :
మ కారం తు ధనం జ్ఞేయం
ఈశ్వరం లక్ష్మీ మృత్యుదం
కాలరుద్రమితి ఖ్యాతం
రమాబీజం జయప్రదం

భ

భైరవ ఉవాచ :
భ భకారం భద్రకాళీయం,
భూతప్రేతభయాపహం।
రుద్ర ఉవాచ :
భ కారం భార్గవం విద్యాత్,
భద్రకాళీ తథైవ చ,
వశీకరం జగల్లభ్యం,
రక్తసర్వార్థ సిద్ధిదం

య

భైరవ ఉవాచ :
కారం వాయుబీజం చ
కృష్ణాంజన సమప్రభం
భూతజ్వర విషయాది
ఆవేశనకరం భవేత్
ఉచ్ఛాటనకరం తస్య
సర్వజ్ఞత్వ మవాప్నుయాత్
మహాభయ కరం చైవ
త్రిలక్షేణ న సంశయం
రుద్ర ఉవాచ :
య కారం వాయు దైవత్యం
కృష్ణామూర్త్యాది సంభవేత్
భూతజ్వర విషాదీనాం
ఆవేశనకరం భవేత్
ఉచ్చాటనకరం చైవ
మహాబలకరం తథా
సర్వజ్ఞత్వ మవాప్నోతి
లక్షయోగే న సంశయః

ర

భైరవ ఉవాచ :
ర కారం వహ్నిబీజం స్యాత్
రౌద్ర కర్మాణి సాధయేత్
కాపాలే చ విశిత్వాతు
జాతినామ సమాలభేత్
ప్రాణ ప్రతిష్ఠాం కృత్వాతు
సప్తహం వహ్నినా జపేత్
అధివ్యాధి హరం కృత్వా
నాపదం చ నరం ధృవం
రుద్ర ఉవాచ :
ర కారం వహ్ని దైవత్యం
షట్కర్మాధి చ సాధయేత్
కపాలే చ కృతిం లిఖ్యం
రిపునామ సమం లిఖేత్
ప్రాణ ప్రతిష్ఠాం కృత్వాతు
సంతాపం వహ్నా తాపయేత్
మారయే ద్యది పంకృద్ధం
అపవాదకరం ధృవం

వ

భైరవ ఉవాచ :
వ కారం వరుణం బీజం
విషఘ్నం మృత్యునాశనం
రుద్ర ఉవాచ :
వకార మమృతం బీజం
వారుణం రోగ నాశనం
అపమృత్యు భయం నాస్తి
మృత్యు సంజీవనం వశం

ల

భైరవ ఉవాచ :
ల కారం శక్తి బీజం చ
ధనధాన్య నిధి ప్రదం
ఆయుతే సార్ధ సిద్ధిస్యాత్
అతిసద్వం చ సంస్థితం
రుద్ర ఉవాచ :
ల కారం పార్థివ స్తంభం
ఇంద్రబీజం గజం తథా
సర్వాభీష్టప్రదం పుణ్యం
సర్వైశ్వర్య వివర్ధనం

శ

భైరవ ఉవాచ :
శ కారం లక్ష్మీ బీజం చ
పంచలక్షేణ సిద్ధ్యతి
లక్ష్మీవశ్యతి సిద్ధిస్యాత్
చక్రవర్తిత్వ మాప్నుయాత్
రుద్ర ఉవాచ :
శకారం శంకరం లక్ష్మీ
ర్మోహ మాయాతి కామినీ
లక్ష్మీజప్య జపేత్సిద్ధి
చక్రవర్తిత్వ మాప్నుయాత్

ష

భైరవ ఉవాచ :
ష కారం సూర్యబీజం చ
ధర్మ కార్యార్థ సిద్ధిదం
వర్ణసిద్ధిత్వం బీజం చ
జ్ఞాన వాక్సిద్ధిదం భవేత్
లక్షత్రయేణ వాక్సిద్ధి
సర్వశాస్త్రాణి విందతి
దశలక్ష జపే నైవం
లభేత్ సర్వత్ర వశ్యతాం
రుద్ర ఉవాచ :
ష కారం ద్వాదశాత్మానాం
సూర్యబీజం సముజ్జ్వలం
నిగ్రహానుగ్రహకరం
రక్తం సర్వాంగ సిద్ధిదం

హ

భైరవ ఉవాచ :
హ కారం శివబీజం చ
ఆయుతే నార్థ సిద్ధిదం
అణిమాది గుణైశ్వర్యం
లక్ష్యలక్షేణ సిధ్యతి
దశలక్ష జపేన్మాత్రం
మృత్యుర్నాశం భవిష్యతి
రుద్ర ఉవాచ :
హ కారం శివబీజం చ
ఆకాశ బీజమేవ చ
అణిమాది గుణైశ్వర్యం
అష్టలక్షేణ సాధయేత్

స

భైరవ ఉవాచ :
స కారం శారదా బీజం
రుద్ర ఉవాచ :
సకారం భారతీం శక్తి
జ్ఞానవాక్సిద్ధిదం భవేత్
లక్షత్రయేణ వాక్సిద్ధిః
సర్వశాస్త్రాణి విందతి

ళ

భైరవ ఉవాచ :
ళ కారం మృత్యుబీజ స్యాత్
భూమిలాభం జపాధ్యవేత్
రుద్ర ఉవాచ :
ళకార మాత్మబీజం చ
పార్థివం బీజమేవచ
ఆత్మబీజం వశాబీజం
భూతబీజం తథైవ చ

క్ష

భైరవ ఉవాచ :
క్ష కారం నారసింహం చ
ఆయుతే శత్రు నాశనం
రాజ్య ధనమిదం ప్రోక్తం
పురుషార్థేన సాధకం
రుద్ర ఉవాచ :
క్ష కారం క్షేత్రబీజం చ
వక్షబీజం నృసింహకం
అకారాది క్షకారాంతం
సమాసాః పరికీర్తితాం ॥

నోట్ : ఇకపై ఈ బీజాక్షర నిఘంటువు నకు ఆంధ్రవ్యాఖ్యాన మీయబడు చున్నది.

బీజాక్షర నిఘంటువు

తెలుగు వ్యాఖ్యానము

శంకరుడు చెప్పచున్నాడు

'అ' కారము మృత్యుబీజము – 'ఆ' కారము 'పాశ' సంజ్ఞతో నొప్పును

'ఇ' కారము మాయను పోగొట్టును. ఈ''కారము 'మాయ' సంజ్ఞతో పిలువబడును. 'ఉ' కారము 'మేఘమును'ను తెల్పును. 'ఊ' కారము ఉచ్చాటనమునకు వినియోగము 'ఋ'కారము 'క్షోభణ' బీజము. అట్లే 'ౠ' కారమును క్షోభణమునకు వినియోగము.'ఌ' కారము 'ద్వేషణము'న 'ౡ' కారము ఉచ్చాటనమున వినియోగము. 'ఏ' కారము స్త్రీ వశ్యమున, 'ఐ' కారము పురుషవశ్యమున, 'ఓ' కారము లోకవశ్యమున, 'ఔ' కారము రాజ(అధికారుల) వశ్యమున, 'అం' కారము సర్వవశ్యమున వినియోగము. 'అః' కారము మృత్యువును నశింపచేయును. (తొలగించును) 'క' కారము కామబీజము; 'ఖ' కారము ఆకాశమును బోధించును. 'గ' కారము విఘ్నరాజబీజము. 'ఘ' కారము స్తంభనమును బోధిస్తుంది. 'ఙ' కారము ప్రాణిబీజము 'చ' కారము చండికనుబోధించును. 'ఛ' కారము చంద్రుని 'జ' కారము ఊర్ధ్వమును బోధించును. 'ట' కారము ఉచ్చాటనబీజము. 'ఠ' కారము స్థంభనమును బోధించును. 'డ' కారము గారుడబీజము 'ఢ'కారము కుబేరబీజము. 'ణ' కారము యమబీజము 'త' కారము ధనబీజము. 'థ' కారము ధర్మబీజము

'ద' కారము మారణమును తెల్పును. 'ధ' కారము దుర్గాబీజము 'న' కారము 'క్రూర' మను సంజ్ఞను తెల్పును. 'ప' కారము వీరభద్రబీజము. 'ఫ' కారము వాసుదేవబీజము 'బ'కారము అశ్వనీబీజము. 'భ' కారము భద్రకాళీబీజము 'మ' కారము కాలరుద్రబీజము 'య' కారము వాయుబీజము 'ర' కారము అగ్నిబీజము 'ల' కారము శత్రుబీజము 'వ' కారము మధ్యబీజము 'శ' లక్ష్మీబీజము 'ష' మధ్యబీజము 'స' కారం సరస్వతీ బీజము 'హ' కారము శివబీజము 'ళ' కారము భూమిబీజము. 'క్ష' కారము నారసింహబీజము 'హ్రీం' కారము మాయా బీజము. అని తెలిసికొనుము.

రుద్రుడు చెప్పుచున్నాడు

'అ' అకారము బ్రహ్మబీజము సర్వదైవతములకు నాయకము (అధిదైవతము) స్వాయంభువబీజము -క్షోభణమును, వశీకరణమును చేయును.

'ఆ' ఓ వరాననా (పార్వతీ) 'ఆ' కారము పాశబీజము పరాశక్తి బీజం. ఆకర్షబీజము. ఇది తపస్సిద్ధిని కలిగిస్తుంది.

'ఇ' కారము విష్ణుదైవతము (దైవముగాగలది) శక్తి, మాయాబీజము ఇది పుష్టిని, రూపమును, శాంతిని ఇస్తుంది. శ్రేష్టమైనది. గొప్పది. మోక్షమును సిద్ధింపచేస్తుంది.

'ఈ' కారము మాయాదైవతము, మహామాయను, అంతర్మాయను తొలగించి జగత్తు (ప్రపంచము)ను వశ్యమగునట్లు చేస్తుంది.

'ఉ' కారము లోకదైవతము, వాస్తుదైవతముకూడా కాలదైవతము, బలవర్ధన బీజము

'ఊ' కారము పృథివీబీజము. ఉచ్చాటనమున వినియోగము. భూత, ప్రేత, పిశాచములను, శత్రువులను నశింపచేయగలదు.

'ఋ' కారము విధిదైవతము, బ్రహ్మను బోధించును. క్షోభణబీజము. చిరాయుష్యమును, తపస్సిద్ధిని కలుగచేయును.

'ౠ'కారము శిఖండిబీజము. విధిదైవతము, మోహమును కల్గించును. జన్మ, మృత్యు, జరా (ముసలితనము) వ్యాధులను తొలగించును. లక్ష్మి, జయములనిచ్చును. అకర్షణమున వినియోగము అని చెప్పబడును.

'ఌ' కారము అశ్వనీబీజము. ద్వేషణము, ఉచ్చాటనము ఔషధ సిద్ధులను కలిగిస్తుంది.

'ౡ' కారము అశ్వనీబీజము. ఉచ్చాటనము, ద్వేషణము, తీవ్ర బుద్ధిని, ఔషధసిద్ధిని, సర్వలోకవశీకరణమును సిద్ధింప చేస్తుంది.

'ఏ' కారము వీరభద్రబీజము, స్త్రీ వశ్యమును చేయును. నిగ్రహాను గ్రహకరము. భీషణము జయమునిచ్చును.

'ఐ' కారము సరస్వతీ, వాక్‌బీజములనుబడును. ఇది 64 కళల నిచ్చును. విద్యనిచ్చును. పురుషవశీకరణము చేయును.

'ఓ' కారము ఈశ్వరబీజము లోకవశ్యమును కలిగించును. మనోవేగమును వరమును, శ్రేష్టమును, అనుగ్రహమును కల్గించును. ఇది జ్యోతిర్మయము.

'ఔ' కారము శాంకరీ (పార్వతీ) విద్యాబీజము, రాజవశ్యకరము. ఆదిశక్తి స్వరూపము. శీఘ్రము, దైవోపనాశనం. (ఇదినాకు అర్థంకాలేదు –శర్మ)

'అం' కారము మహేశ, రుద్ర, మృత్యుబీజము. సర్వలోకజయమును కాయ సిద్ధిని (ఎల్లప్పుడూ యవ్వనముతో నుండు శరీరాన్ని) సిద్ధింపచేస్తుంది.

'అః' కారము కాలరుద్రబీజము, అనురాగమును నశింపచేస్తుంది. స్వప్రపంచ మును (రాగద్వేషాలను) ఉపసంహరిస్తుంది. అనగా వైరాగ్యాన్ని కలిగిస్తుంది. పరమాత్మను ప్రబోధిస్తుంది.

భైరవుడు చెప్పచున్నాడు

'క' కారము విషమమని చెప్పబడును. రుద్రుడు చెప్పుచున్నాడు. కకారము కామరాజబీజము. విషభుక్ (ఈశ్వర) బీజము, బ్రహ్మబీజము లోకమందులి అవశేషములను సంజీవని వలె వృద్ధినిస్తుంది.

'ఖ' కారము స్తంభనమును, క్షోభణమును తెల్పును. జాహ్నవీ (గంగా) బీజము. గారుడబీజము. భోగ, మోక్షములనిచ్చును. పుణ్యము, భుక్తి, ముక్తి, ఫలములనిచ్చును.

'గ' కారము మృత్యువు, వమనము (వాంతి), గణేశుడు (గణేశబీజము) లను బోధించును. పిత (పచ్చని) వర్ణము. విఘ్ననాశకము. పూర్వా పరస్థితులను తెల్పును. భూలోకవిజయమును, శుభమును కలిగించును.

'ఘ' కారము భైరవబీజము, రక్త(ఎర్రని) వర్ణము. స్తంభనమును,

శత్రునాశనమును తెల్పును. మహాఘోరపాపములను నశింప చేయునది. జయమునిచ్చునది.

'ఙ' కారము కాలబీజము, ప్రాణబీజముగా చెప్పబడును. స్తంభనమును కల్గించును. లోకజయమునిచ్చును. మరణ మును, ఆర్తిని తొలగించును

'చ' కారము రాక్షసులను సంహరించగలది. చాముండీబీజము, చండబీజము కూడా చపలము. మహావేదము, కోరికలను సిద్ధింపచేయునది జయ ప్రదము.

'ఛ' కారము బ్రహ్మరాక్షసులను కూడా నశింపచేయగలది. భద్రకాళీబీజము దీని ఆవర్తనము (జపము) జయమునిచ్చును. భ్రమలను తొలగించును. మరణాంతకమైన ఆర్తిని, అపమృత్యు వులను తొలగించి సౌఖ్యము నిచ్చును.

'జ' కారము మృత్యునాశనము (మృత్యువులేకుండచేయును) ఇది జాత వేదసుడైన 'అగ్ని'బీజము చంద్రబీజము భూమినిఇచ్చును. అపమృత్యు వును తొలగించును. తురీయస్థితినిచ్చును.

'ఝ' కారము తురీయము. ధర్మ, అర్థ, కామ, మోక్షములనిచ్చును. కామ్యమును,సాధించుట, వాగ్బంధనము, వశ్యము, ఆకర్ష ణము, స్తంభనము, ఖేచరత్వములను చేయును. ఇది అర్ధ నారీశ్వరుడగు శివబీజము, చంద్రబీజము, స్తంభనమును పేర పిలువబడునది. శ్రేష్ఠమైనది. భోగ, మోక్షములనిచ్చునది.

'ఞ' కారము మోహనము అనిచెప్పబడినది. ఇది పరమాత్మీయ మైనది. శూలబీజము, మోహనమును, మోక్షమునిచ్చునదియు,

కోటిరుద్రులతో సమానమైనదియు, సర్వజ్ఞానమును, జయ మును ఇచ్చునది. అని చెప్పబడుచున్నది.

'ట' కారము క్షోభణమును వినియోగము, వృష్టిని (అభివృద్ధిని) ఇచ్చును. ఇది సర్పములనుచ్ఛాటనచేయుటకు (పంపివేయు టకు) ఓషధులను (ఔషధశక్తిని) వృద్ధిచేయుటకు, పాతాళము లోని నిధులను దర్శించుటకు వినియోగించును.

'ఠ' కారము చంద్రబీజము, విఘ్నములను మృత్యువును తొలగిం చును. చంద్రుని వంటి స్ఫటికవర్ణముగలది. ఇది స్తంభన మును, శత్రునాశనమున, రోగపీడా మహాజ్వరనివారణమున వినియోగింపబడును. వరము (మోక్షము) తెల్పును. (కల్గించును)

'డ' కారము గారుడబీజము, విషసర్పములను నశింపచేయును. భార్గవ (పరుశరామ) బీజము, నేత్రబీజము,వరుణబీజము, ఇది మహామాయను తొలగించును. వశ్యము (వశీకరణము)న ఉపయోగించును. ఇది మృతసంజీవిని (అని శివుడు పార్వతితో చెప్తున్నాడు)

'ఢ' కారము ధనద (కుబేర) బీజము. ధనధాన్యసమృద్ధినిచ్చును. నాలుగు లక్షలు జపించిన స్వయముగా శంఖచక్రనిధులను (మహా నిధులను) పొందునట్లు చేయును. ఇదికాపీనము, వైష్ణవ-యమబీజము, బలస్తంభన మున, పాతాళనిధి దర్శనమున వినియోగము. బహుసంపదల నిచ్చునది.

'ణ' కారము జంభబీజము మూడులక్షలు జపించిన సిద్ధిస్తుంది. ప్రతిదినము అయిదుసార్లు జపించిన ఫలితము లభించును.

ఇందు సంశయములేదు. ఇది నందిబీజము, యక్షబీజము, ఇది స్తంభనమున వినియోగము. భజనము (జపము) ఫలప్రదము, భద్రము, నిత్యత్వము, ఆయుధ వీర్యత్వము, శత్రుదర్పవినాశనము, సవ్యమైన కామార్ధములసిద్ధి ఇచ్చును.

'త' కారము వసుబీజము, ధనధాన్యసమృద్ధినిస్తుంది. వాస్తుబీజం, యక్ష, కిన్నర, సిద్ధగణములను వశ్యులనుగా చేయును. ప్రపంచ వశీకరణ మును, సుఖమును కలిగించును.

'థ' కారము సర్వరాజీయము, ఉత్తమమైనది. మృత్యునాశనము, పరాశక్తి బీజము, ధర్మరాజబీజము, ఇది శాంతిని, పుష్టిని, భోగమును, ఆయుష్య మును వృద్ధిచేయును.

'ద' కరాము రుద్రబీజము. మోహనమున వినియోగము. ధనము నిచ్చును. వరుణబీజము. శ్యామవర్ణము, దుర్గాబీజము, సర్వార్ధ సాధకము, నిగ్రహా నుగ్రహములను, భోగములను, ధనమును, మోక్షమును ఇచ్చును

'ధ' కారము సూర్యబీజము, సర్వపుష్టిని, సమృద్ధిని ఇచ్చును. శీత(చలి) జ్వరమును నివారించి నరులకు ఆరోగ్యము నిచ్చును. ఇది 'ధర్మ'బీజము కూడా సర్వదేవమయము, దివ్యము, సర్వదర్శనములను దర్శింప చేయునది.

'న' కారము నారసింహబీజము, సర్వకార్యములు సిద్ధించును. నిర్వికల్పము,సావిత్రీ, ధూమబీజకము, వాయువేయగమనో వేగము స్వేచ్ఛా రూపము లను కల్గించును. ఇది దృవము. (సత్యము)

'ప' కారము వీరభద్రబీజము, పాశుపతబీజము, వ్యోమ (ఆకాశ) బీజము, ఇది సర్వవిఘ్నములను తొలగించి కళాసిద్ధిని, జ్ఞానసిద్ధిని, యశస్సును, సుఖమును కలిగించును.

'ఫ' కారము వాసుదేవ, పాశుపత, భైరవబీజము, ఇది సర్వసిద్ధిని కలిగిస్తుంది. పుణ్యమును, చిత్తశుద్ధిని ఇస్తుంది.

'బ' కారము అశ్వినీబీజము, త్రిమూర్త్యాత్మకము, విషపిత్తాది (పైత్యాది) రోగములను తొలగించును. భిషక్సిద్ధిని (వైద్యసిద్ధిని) తపస్సిద్ధిని, ధాతుసిద్ధిని కలిగిస్తుంది.

'భ' కారము భద్రకాళీ, భార్గవ (పరుశరామ) విద్యా, బీజము, ఇది భూతప్రేత భయముల నివారిస్తుంది. జగత్తును వశీకరింప చేసి సర్వార్ధసిద్ధిని కలిగించును.

'మ' కారము కాలరుద్ర, లక్ష్మీ (రమా)బీజము ఈశ్వరుబీజము, స్తంభనము, ద్వేషము, మారణములందు వినియోగము, అణిమాది సిద్ధులను, వాంఛాసిద్ధిని, కలిగించి ధనమును, జయమును ఇస్తుంది.

'య' కారము వాయుబీజము, కృష్ణాంజనసమప్రభము, (నల్లని కాటుకవంటి రంగుతో ప్రకాశించునది) భూతజ్వర విషయాది ఆవేశనమును, ఉచ్ఛాటనను కలిగిస్తుంది. సర్వజ్ఞత్వము లభిస్తుంది. మహాభయకరము, మూడులక్షల జపమును సిద్ధి–లక్షజపముతో సాధించవచ్చునని రుద్రుడు చెప్పుచున్నాడు

'ర' కారము వహ్ని (అగ్ని)బీజము, రౌద్రకర్మలను సాధించవచ్చు. కపాలమున జాతినామములను లిఖించి ప్రతిష్టచేసి అగ్నితో

జపించిన (హోమంచేసిన) అధివ్యాధులను హరించి ఆపదలను తొలగించును. షట్కర్మలను సాధించును. కపాలముపై శత్రువు నామమునువ్రాసి ప్రాణప్రతిష్టచేసి అగ్నియందు హోమము చేసిన తప్పక శత్రువునకు మరణము కల్గును. అపవాదము లేదు.

'ల' కారము శక్తిబీజము, ధన,ధాన్యనిధులనిచ్చును. అయుత (10వేలు) సంఖ్య జపించిన సిద్ధించును. పార్థివ, ఇంద్ర బీజము, సర్వాభీష్టములతీర్చి పుణ్యమును, సర్వైశ్వర్యములను పెంచును.

'వ' కారము వరుణమబీజము, విషమును మృత్యువును నశింప చేయును. అమృతబీజము, రోగనాశనము, అపమృత్యు భయము తొలగించు మృతసంజీవిని

'శ' కారము లక్ష్మీబీజము, 5 లక్షల జపమున సిద్ధి, లక్ష్మీవశ్యసిద్ధి కలిగి చక్రవర్తిత్వములు లభించును. శంకరబీజం లక్ష్మీ, మోహ, మాయా, అతికామినీ బీజము. లక్షజపించినచో సిద్ధి, చక్రవర్తిత్వము లభించునని రుద్రుడు చెప్పున్నాడు.

'ష' కారము సూర్యబీజము, ధర్మకార్యార్థసిద్ధిని కలిగిస్తుంది. వర్ణసిద్ధిత్వబీజము జ్ఞానము, వాక్సిద్ధికలుగుతుంది. మూడు లక్షలు జపించిన వాక్సిద్ధికలిగి సర్వశాస్త్రముల జ్ఞానము లభిస్తుంది. పదిలక్షలు జపించిన సర్వత్రవశ్యము లభించును. ఇది సముజ్జ్వలము నిగ్రహానుగ్రహకరము సర్వాంగసిద్ధిదము

'స' కారము శారదబీజము, శక్తి, జ్ఞానము, వాక్సిద్ధికలుగును. లక్షజపించిన వాక్సిద్ధికలిగి సర్వశాస్త్రములు తెలియును.

'హ' కారము శివబీజము అయుత (10వేలు) జపమువలన అర్థ (కోరిక/ధనము) సిద్ధికలుగును. ఇది ఆకాశబీజము కూడా, ఒక కోటి జపమువలనఅణిమాది గుణైశ్వర్యములు సిద్ధించును. ఎనిమిదిలక్షలు జపించిన అణిమాదిగుణైశ్వర్యములు సిద్ధించునని రుద్రుడనుచున్నాడు. పదిలక్షలుజపించిన మృత్యునాశనము కలుగును.

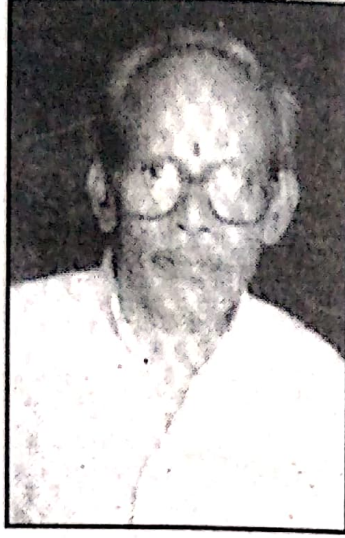
'ళ' కారము మృత్యు, ఆత్మ, వశ, భూత బీజమని చెప్పబడుచున్నది. దీని జపము భూమిలాభమును కల్గించును.

'క్ష' కారము నారసింహ, క్షేత్ర, వక్ష బీజమని చెప్పబడుచున్నది. అయుత జపము శత్రునాశనముచేసి రాజ్యధనమునిచ్చునని చెప్పబడుచున్నది.

ఇట్లు అకారమునుండి క్షకారము వరకుగల
బీజాక్షరముల
గూర్చి వివరించడమైనది.
"సర్వం సమాప్తమ్"
"సర్వేజనాః సుఖినోభవన్తు – ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః"

ఇది యజుర్వేద తైత్తిరీయ శాఖాధ్యాయియు, ఆపస్తంబసూత్రుడును అంగీరస-అయాస్య-గౌతమ తార్షేయ ప్రవరాన్విత, గౌతమసగోత్రీకుడును, పేరి వంశాన్వయ సోమసుందరశర్మ పౌత్రుడును, సుబ్బారాయపుత్రుడును, శ్రీ ఎక్కిరాల వేదవ్యాస గురుప్రసాదలబ్ధ, మంత్ర, శాస్త్ర, విజ్ఞానశోభితుడును అగు భాస్కరరాయశర్మకృత 'మాతృకా నిఘంటువులు' కు ఆంధ్రవివరణము

సర్వము సంపూర్ణము
శ్రీ పరదేవతార్పణ మస్తు
శుభం

"మంత్రాక్షరాల రహస్యం"

వ్యాఖ్యాత :

విద్వాన్. పేరి భాస్కరరాయశర్మ ట్రిబుల్ ఎమ్.ఎ.

శ్రీయుత విద్వాన్. ట్రిబుల్ ఎమ్.ఎ. గారు వివిధ రంగములలో పలుడిగ్రీలు, అవార్డులు పొందిన విద్యాధికులు, 35 సంవత్సరాలు ఉపాధ్యాయవృత్తిలో గడిపి సంస్కృతోపన్యాసకులుగా పదవీవిరమణ చేశారు. చాలాసంవత్సరాలనుండి వివిధ ప్రచురణ సంస్థలకు గ్రంధపరిష్కర్తగా, రచయితగా, వ్యాఖ్యాతగా వ్యవహరిస్తున్నారు.

శ్రీ భాస్కరరాయశర్మగారిని. కి తెలుగు వ్యాఖ్యానమును వ్రాసి ఇమ్మని కోరినంతనే వారు దయతో అంగీకరించి, దానికి ముందుగా ఉపోద్ఘాతము వంటి 'సదాచారదీపిక' ను ఇచ్చారు. దానిని మా సంస్థ కొద్దిరోజుల క్రితం ప్రచురించినది. ఇపుడు ఆ గ్రంధమునకు అనుబంధ ప్రాయములైన అను గ్రంధమును ఈ గ్రంధమును ఇచ్చారు. వివిధ దేవతా స్వరూపములని చెప్పదగు మంత్రమాతృకావర్ణముల నిఘంటువులను సేకరించి తెలుగుభాషలో వివరంగా వివరించి చెప్పారు. ఇది సాధకులకెంతయు ఉపయోగకరము.

శ్రీశర్మగారి కలమునుండి వెలువడనున్న విపుల వివరణాత్మకమైన **'మంత్రమహోదధి'** గ్రంధము మీ చేతులలోకి రాబోవుచున్నదని తెల్పుటకు సంతోషించుచున్నాము.

ప్రకాశకులు